

PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE LOCALĂ
Ghid de implementare

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007-2013

GHID PRACTIC

Acest ghid ajută Solicitantul PNDL în vederea completării corecte a unei Solicitări de finanțare, pentru depunere în cadrul Programului Național de Dezvoltare Locală. Ghidul se adresează cu precădere potențialilor beneficiari, respectiv autorităților administrației publice locale.

Ghidul Solicitantului PNDL prezintă regulile pentru pregătirea, elaborarea, editarea și depunerea proiectului de investiții, precum și modalitatea de selecție, aprobare și derulare a implementării obiectivului dumneavoastră de investiții.

Acest document nu are valoare de act normativ și nu exonerează solicitanții de respectarea legislației în vigoare la nivel național și european.

Solicitați finanțare PNDL și sunteți ...

- unități administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale ale comunelor;
- unități administrativ-teritoriale membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară;
- unități administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale ale municipiilor, inclusiv subdiviziunile administrativ-teritoriale ale acestora și orașelor, inclusiv pentru satele componente ale acestora;
- unități administrativ teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale județene.

iar proiectul dumneavoastră de investiții nu poate fi finanțat prin fonduri de la UE,

atunci ghidul acesta este instrumentul de care aveți nevoie pentru a pregăti orice proiect de investiție PNDL.

CUPRINS

I.	INTRODUCERE	3
1.1	Cadru legislativ.....	7
1.2	Scopul, obiectivele & domeniile specifice de investiții.....	8
1.3	Cum se alocă bugetul PNDL?	11
1.4	Cine poate beneficia de finanțarea PNDL?	12
1.5	Care sunt condițiile minime obligatorii pentru acordarea finanțării?	13
1.6	Care sunt tipurile de cheltuieli eligibile?	15
1.7	Care sunt tipurile de cheltuieli neeligibile?	15
1.8	Care sunt drepturile & obligațiile beneficiarului PNDL?	16
1.9	Sanțiuni în cazul în care beneficiarul PNDL nu respectă clauzele contractuale și legislația națională	17
II.	ACCESAREA FINANȚĂRII PNDL.....	19
2.1	Care sunt etapele cheie în obținerea finanțării?.....	19
2.2	Care sunt demersurile necesare pentru a solicita transferul sumelor alocate prevăzute în contractele de finanțare?.....	29
2.3	Achiziții în cadrul proiectului	30
2.4	Calendar orientativ	34
III.	INFORMAȚII UTILE	36
3.1	Principalii pași privind planificarea unui proiect	36
3.2	Documentația tehnico - economică obligatorie întocmirii solicitării de finanțare....	37
3.2.1	Studiu de fezabilitate.....	39
3.2.2	Documentația de avizare a lucrărilor de intervenții	40
3.2.3	Devizul general pentru obiecte de investiții și lucrări de intervenții.....	42
3.3	Principalii indicatori tehnico - economici în funcție de proiect.....	43
3.4	Studii tehnice de specialitate	45
3.5	Analiza cost-beneficiu ABC.....	48
3.6	Specialiști implicați în procesul de construcție și responsabilitățile acestora	52
ANEXE.....		54

I. INTRODUCERE

Dezvoltarea durabilă a spațiului rural și urban în România

Zonele rurale și urbane din România prezintă o importanță deosebită din punct de vedere economic, social și cultural. **Dezvoltarea durabilă** a acestora este indispensabilă în procesul de îmbunătățire a condițiilor existente și a serviciilor de bază, prin dezvoltarea infrastructurii și a unui cadru legislativ favorabil acesteia.

În conformitate cu reglementările cuprinse în Planul de amenajare a teritoriului național, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și alte autorități publice derulează diverse **programe de investiții în infrastructura locală** cu caracteristici diferite privind eligibilitatea, finanțarea, decontarea și monitorizarea acestora¹.

De asemenea, s-a constatat necesitatea luării unor măsuri care să asigure un climat investițional atractiv pentru localitățile României, care să ducă la creșterea numărului de locuri de muncă, precum și necesitatea asigurării standardelor de calitate a vieții, necesare populației, în domeniul serviciilor publice, cu atât mai mult cu cât România s-a angajat ca până în anul 2015 pentru sistemele de alimentare cu apă și până în anul 2018 pentru sisteme de canalizare și stații de epurare să asigure localităților din România conformarea la legislația din domeniul mediului prin dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată, în caz contrar putând fi declanșată procedura de infringement.

Obiectivul comun al acestor programe vizează dezvoltarea echilibrată a infrastructurii rezultând în **revitalizarea comunelor și a satelor componente ale municipiilor și orașelor**.

Pentru o utilizare mai eficientă a fondurilor publice sunt necesare o coordonare și o implementare unitară a dezvoltării infrastructurii locale, prin integrarea programelor actuale de dezvoltare a infrastructurii în mediul rural și în cel urban.²

PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Administrația mai aproape de tine!

Diminuarea dezechilibrelor regionale existente.

Corelarea politicilor sectoriale guvernamentale la nivelul regiunilor prin stimularea inițiativelor.

Îndeplinirea angajamentelor României față de Uniunea Europeană.

Prosperitate prin dezvoltare locală!

Finanțarea proiectelor (obiectivelor) de investiții pentru asigurarea standardelor de calitate a vieții, necesare populației, în domeniul serviciilor publice.

¹ Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități, aprobat prin Legea nr. 351/2001

² Ordonanța de urgență nr. 28 din 10 aprilie 2013 (actualizată)

Potențialului României de creștere este foarte ridicat iar soluția cheie constituie o serie de intervenții care să vizeze nevoile specifice ale zonelor dezvoltate și a celor slab dezvoltate. Acest ansamblu de măsuri sunt planificate și promovate de autoritățile administrației publice locale și centrale reprezentând politica de dezvoltare regională.

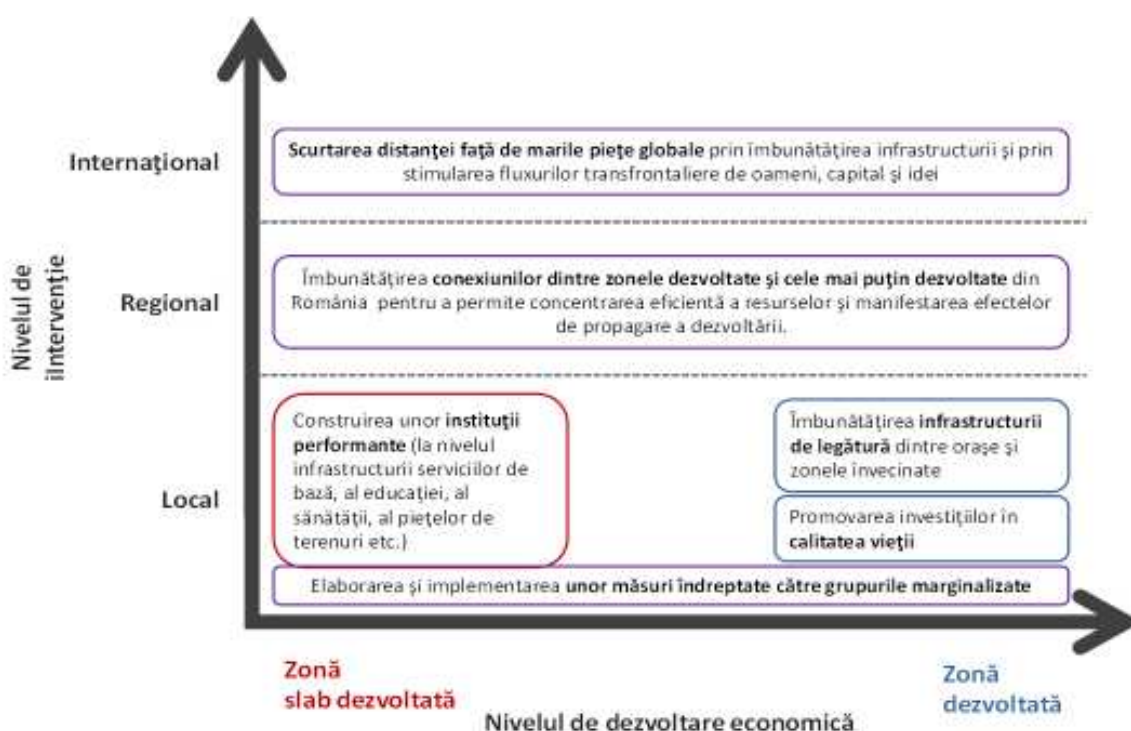
Obiectivele de bază ale politicii de dezvoltare regională sunt următoarele:

- diminuarea dezechilibrelor regionale existente, cu accent pe stimularea dezvoltării echilibrate și pe revitalizarea zonelor defavorizate (cu dezvoltare întârziată); preîntâmpinarea producerii de noi dezechilibre;
- îndeplinirea criteriilor de integrare în structurile UE și de acces la instrumentele financiare de asistență pentru țările membre (fonduri structurale și de coeziune);
- corelarea cu politicile sectoriale guvernamentale de dezvoltare; stimularea cooperării interregionale, interne și internaționale, care contribuie la dezvoltarea economică și care este în conformitate cu prevederile legale și cu acordurile internaționale încheiate de România.

Elaborarea și aplicarea politicilor de dezvoltare regională se bazează pe următoarele principii:

- descentralizarea procesului de luare a deciziilor la nivelul central/guvernamental;
- planificarea - proces de utilizare a resurselor (prin programe și proiecte) în vederea atingerii unor obiective stabilite;
- cofinanțarea - contribuția financiară a diversilor actori implicați în realizarea programelor și proiectelor de dezvoltare regională.

Prioritățile de investiții diferă în zonele dezvoltate față de

cele mai slab dezvoltate din România

Sursa: Orașe competitive (Banca Mondială, 2013).

Programul Național de Dezvoltare Locală

Cel mai important instrument de finanțare a proiectelor de dezvoltare locală

Programul PNDL face parte dintr-o serie de instrumente de finanțare destinate dezvoltării locale și coordonate de către MDRAP. Multe dintre obiectivele de investiții incluse în PNDL pot fi finanțate și prin fonduri de la UE. Se recomandă ca solicitanții, în faza de planificare a proiectului de investiții și înainte de depunerea solicitării de finanțare PNDL, să verifice posibilitatea de a-și finanța obiectivul prin alte programe.

Programul Național de Dezvoltare Locală

Programul Național de Dezvoltare Locală este cel mai important instrument de finanțare de la bugetul de stat.

Până în anul 2012, prin diverse ministere s-au derulat mai multe programe de dezvoltare ale infrastructurii locale. Începând cu anul 2013, pentru gestionarea unitară a lucrărilor de infrastructură, s-a decis comasarea tuturor obiectivelor de investiții care vizează infrastructura locală într-un singur program. (<http://www.mdrap.ro/lucrari-publice/pndl>).

Prin urmare, următoarele programe au fost incluse în Programul Național de Dezvoltare Locală:

- *Programul privind reabilitarea, modernizarea și/sau asfaltarea drumurilor de interes județean și de interes local, alimentarea cu apă, canalizarea și epurarea apelor uzate la sate, precum și în unitățile administrativ-teritoriale cu resurse turistice* - Hotărârea Guvernului nr. 577/1997;
- *Programul de dezvoltare a infrastructurii și a unor baze sportive din spațiul rural* - Ordonanța Guvernului nr. 7/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2007, cu modificările ulterioare;
- *Programele multianuale prioritare de mediu și gospodărire a apelor* - Ordonanța Guvernului nr. 40/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 61/2007, cu modificările ulterioare pentru programul prevăzut la art. 2 alin. (1) lit. c);

PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Dezvoltarea durabilă a spațiului rural și urban

Administrația mai aproape de tine!

Programul național de dezvoltare locală nu finanțează proiecte de investiții care pot fi finanțate prin fonduri de la UE.

Ordonatorul de credite decide finanțarea pe proiect.

- Programul Reabilitare și modernizare - 10.000 km drumuri de interes județean și drumuri de interes local - Hotărârea Guvernului nr. 530/2010.

Obiectivul prioritar al Programului este finalizarea tuturor obiectivelor finanțate prin alte programe închise în prezent precum și sprijinirea autorităților publice locale în prioritizarea finanțărilor. În prezent, Programul finanțează obiective de investiții de infrastructură de dimensiuni reduse ca volum, care nu îndeplinesc criteriile de eligibilitate pe programe cu finanțare europeană sau la care este absolut necesară finalizarea acestora pentru respectarea unor angajamente asumate de România în cadrul Uniunii Europene. (<http://www.mdrap.ro/lucrari-publice/pndl>).

Informații generale despre Programul Național de Dezvoltare Locală

Programul Național de Dezvoltare Locală este un **program multianual**³, coordonat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, prin care se pot accesa fonduri alocate bugetelor locale, de la bugetul de stat, destinate dezvoltării locale. Acest program vizează **creșterea accesibilității la resurse și a calității vieții pentru toți locuitorii României**.

PNDL stabilește atât cadrul legal cât și obiectivele de investiții și condițiile de implementarea a unor **proiecte de infrastructură de importanță locală**.

PNDL este compus din trei subprograme:

- Subprogramul „Modernizarea satului românesc”;
- Subprogramul „Regenerarea urbană a municipiilor și orașelor”;
- Subprogramul „Infrastructură la nivel județean”.

Sumele PNDL alocate de la bugetul de stat prin MDRAP reprezintă surse de finanțare complementare pentru bugetele locale.

1.1 Cadru legislativ

Cadrul legislativ al Programului Național de Dezvoltare locală este compus după cum urmează:

³ cf. art.1 alin.(1), din Ordonanța de urgență nr. 28/2013, cu modificările și completările ulterioare

PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Program multianual

PNDL funcționează pe bază de decontare a sumelor alocate în baza contractele de finanțare

Proiecte de infrastructură rutieră, tehnico-edilitară și socio-educativă

Spațiul rural eligibil în accepțiunea acestei măsuri, cuprinde totalitatea comunelor, ca unități administrativ-teritoriale împreună cu satele componente. Satele aparținătoare de orașe sunt eligibile.

- [ORDIN nr. 1.851/9.05.2013](#) privind aprobarea Normelor metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 28/2013 pentru aprobarea Programului național de dezvoltare locală (republicat, cu modificările și completările ulterioare) și anexele:

[Anexa A](#) | [Anexa 1](#) | [Anexa 2](#) | [Anexa 3](#) | [Anexa 4](#) | [Anexa 5](#) | [Anexa 6](#);

- [OUG nr. 28/10.04.2013](#) pentru aprobarea Programului național de dezvoltare locală (varianta consolidată);
- [H.G. nr. 624/2015](#) pentru aprobarea criteriilor de selectare a obiectivelor de investiții pentru finanțarea prin Programul național de dezvoltare locală, aprobat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 28/2013.

1.2 Scopul, obiectivele & domeniile specifice de investiții

În prezent, PNDL se concentrează pe patru tipuri principale de investiții: **drumuri județene, drumuri comunale, apă și ape uzate și infrastructură socială.**

Obiectivul general PNDL vizează echiparea unităților administrativ-teritoriale cu toate dotările tehnico-edilitare, de infrastructură educațională, de sănătate și de mediu, sportivă, social-culturală și turistică, administrativă și de acces la căile de comunicație, astfel încât pe termen mediu fiecare localitate să atingă standardele prevăzute de Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul.

În mod prioritar, programul finanțează:

- proiecte de infrastructură finanțate prin alte programe închise în prezent, a căror finalizare este necesară pentru respectarea unor angajamente asumate de România în cadrul Uniunii Europene;
- proiecte de infrastructură de dimensiuni reduse ca volum care nu îndeplinesc criterii de eligibilitate pe programe cu finanțare europeană.

PNDL cuprinde **12 domenii specifice de investiții**. Fiecare domeniu prevede categorii de lucrări pentru a realiza obiectivele de investiții finanțate prin program. Aceste lucrări trebuie să se încadreze în cel puțin unul din următoarele domenii specifice:

Domenii specifice	Categorii de lucrări
realizarea/ extinderea/ reabilitarea/ modernizarea sistemelor de alimentare cu apă și stații de tratare a apei;	i. lucrări pentru realizarea componentelor sistemului centralizat de alimentare cu apă, constând în: frontul de captare a apei, inclusiv instalațiile de pompare până la stația de clorinare, conductele de aducțiune, stația de clorinare și/sau tratare a apei, rezervorul de înmagazinare a apei potabile, stațiile de pompare și repompare între componentele tehnologice și de la acestea în rețelele de distribuție, rețelele

	<p>de distribuție, anexele administrative și împrejuririle, brânșamente până la limita de proprietate;</p> <p>ii. lucrări pentru extinderea și reabilitarea/modernizarea componentelor sistemelor centralizate de alimentare cu apă existente prevăzute la lit. i)</p>
. realizarea/ extinderea/ reabilitarea/modernizarea sistemelor de canalizare și stații de epurare a apelor uzate	<p>i. lucrări pentru realizarea componentelor sistemelor de canalizare și stațiilor de epurare a apelor uzate, constând în: colectarea, transportul și evacuarea apelor uzate de la utilizator la stațiile de epurare, epurarea apelor uzate și evacuarea apei epurate în emisar, evacuarea, tratarea și depozitarea nămolului rezultat în activitatea de epurare, anexele administrative și împrejuririle;</p> <p>ii. lucrări pentru extinderea și reabilitarea/modernizarea componentelor sistemelor de canalizare și stațiilor de epurare a apelor uzate existente prevăzute la lit. a).</p>
. realizarea/ extinderea/ reabilitarea/modernizarea/ dotarea unităților de învățământ preuniversitar, respectiv: grădinițe, școli generale primare și gimnaziale, licee, grupuri școlare, colegii naționale, școli profesionale, școli postliceale, unități de învățământ special de stat;	lucrări de construire, reparații capitale, transformări, consolidări, modificări, extinderi, reabilitări, modernizări și reabilitare termică a construcțiilor aferente obiectivelor de investiții propuse, precum și dotarea acestora, după caz;
. extinderea/ reabilitarea/ modernizarea/dotarea unităților sanitare;	
. realizarea/ extinderea/ reabilitarea/modernizarea unor obiective culturale de interes local, respectiv biblioteci, muzee, centre culturale multifuncționale, teatre;	
. construirea/ modernizarea/ reabilitarea drumurilor publice clasificate și încadrate, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, ca drumuri județene, drumuri de interes local, respectiv drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților;	<p>i. aducerea structurii rutiere la parametri tehnici corespunzători categoriei drumului;</p> <p>ii. construcție nouă infrastructură rutieră;</p> <p>iii. corecția și îmbunătățirea elementelor geometrice ale drumurilor de interes județean și de interes local - profiluri transversale și longitudinale, curbe, supraînălțări;</p> <p>iv. amenajarea acostamentelor, inclusiv căi de acces pietonale și trotuare în interiorul localităților;</p> <p>v. amenajarea intersecțiilor cu alte drumuri laterale și amenajarea acestora pe o lungime de maximum 25 metri;</p> <p>vi. execuția de sisteme colectoare și de dirijare a apelor pluviale;</p> <p>vii. refacerea și construcția de podețe și poduri, ziduri de sprijin, consolidări de taluzuri, atunci când acestea sunt necesare pentru siguranța circulației și pentru realizarea în siguranță a lucrărilor de drum propuse.</p>
. realizarea/ reabilitarea/ modernizarea de poduri, podețe sau punți pietonale;	lucrări privind infrastructura, suprastructura, calea de circulație și asigurarea secțiunii optime de scurgere a apelor în limita a două lungimi ale lucrării de artă în albia majoră în amonte și în

	limita unei lungimi a lucrării de artă în albia minoră în aval;
. realizarea/ extinderea/ modernizarea platformelor de gunoi;	lucrări specifice pentru asigurarea condițiilor de protecție a mediului;
. realizarea/ extinderea/ reabilitarea/ modernizarea piețelor publice, comerciale, a târgurilor, oboarelor, după caz;	lucrări pentru realizarea/ reabilitarea/ extinderea/ modernizarea infrastructurii minime necesare funcționării piețelor publice, piețelor comerciale, târgurilor, oboarelor, respectiv: căi de acces, platforme, parcări, alei pietonale și auto, împrejurimi și/sau închideri cu structură ușoară, grupuri sanitare, racorduri la rețelele de utilități, platforme pentru depozitarea gunoiului;
. realizarea/ extinderea/ reabilitarea/ modernizarea bazelor sportive;	lucrări pentru realizarea/ extinderea/ reabilitarea/ modernizarea bazelor sportive;
. realizare/ extindere/ reabilitare/ modernizare a sediilor instituțiilor publice ale autorităților administrației publice locale, precum și a instituțiilor publice din subordinea acestora;	lucrări de construire, reparații capitale, transformări, consolidări, modificări, extinderi, reabilitări, modernizări și reabilitare termică a construcțiilor aferente obiectivelor de investiții propuse;
. construcția/ extinderea/ reabilitarea infrastructurii turistice dezvoltată de autoritățile publice locale ca instrument de punere în valoare a potențialului turistic local, pentru obiectivele de investiții aflate în proprietatea publică sau privată a unităților administrativ-teritoriale sau în administrarea acestora.	lucrări de construire, transformări, consolidări, amenajări, modificări, extinderi, reabilitări, modernizări a construcțiilor și instalațiilor aferente obiectivelor de investiții propuse, înființări/amenajări de infrastructură turistică.

Sursa Normele Metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 28/2013 pentru aprobarea Programului național de dezvoltare locală

A NOTA!

Pentru domeniile de investiție 3 și 4 prezentate în tabelul de mai sus, pentru dotarea, ca activitate independentă, a unităților de învățământ preuniversitar și a unităților sanitare, beneficiarii vor transmite nota de fundamentare întocmită conform modelului prevăzut în anexele nr. 1 și 2 ale normelor metodologice (anexa 2 a prezentului ghid).⁴

Lista obiectivelor de investiții atât prioritare cât și cu prioritate redusă este actualizată regulat și poate fi consultată pe pagina Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice ([link](#)).

⁴ Normele Metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 28/2013 pentru aprobarea Programului național de dezvoltare locală

1.3 Cum se alocă bugetul PNDL?

Criteriile de selectare a obiectivelor de investiții pentru finanțarea Programului sunt⁵:

A. Pentru repartizarea echilibrată a fondurilor de la bugetul de stat pe județe se are în vedere cel puțin unul din următorii indicatori:

1. **datele demografice și administrativ-teritoriale ale județelor**, având în vedere:

- ponderea numărului de unități administrativ-teritoriale din județ din totalul numărului de unități administrativ-teritoriale de la nivel național;
- ponderea populației județului raportată la populația totală a țării;
- ponderea suprafeței județului raportată la suprafața totală a țării.

2. **capacitatea financiară** a unităților administrativ-teritoriale, având în vedere ponderea capacității unităților administrativ-teritoriale de a participa cu fonduri de la bugetul local pentru realizarea obiectivelor de investiții;

3. **ponderea numărului de obiective de investiții aflate în derulare de fiecare județ**, având în vedere:

- numărul de obiective de investiții aflate în derulare de fiecare județ din totalul investițiilor aflate în derulare la nivel național;
- necesarul de fonduri pentru finalizarea obiectivelor de investiții începute și nefinalizate raportat la necesarul total de fonduri pentru finalizarea obiectivelor de investiții începute și nefinalizate de la nivel național.

B. Încadrarea obiectivelor de investiții în domeniile specifice pentru care există obligația conformării unor reglementări europene sau în domenii specifice prioritare.

C. Stadiul fizic al realizării obiectivului de investiții, începând cu stadiul fizic cel mai ridicat la data aplicării criteriului.

D. Data semnării contractului de furnizare/prestare de servicii/execuție de lucrări, după caz.

E. Populația deservită.

---

⁵ Hotărârea Guvernului nr. 624/2015 pentru aprobarea criteriilor de selectare a obiectivelor de investiții pentru finanțarea prin Programul național de dezvoltare locală, aprobat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 28/2013

1.4 Cine poate beneficia de finanțarea PNDL?

În funcție de subprogramul vizat, PNDL prevede următoarele categorii de beneficiari:

Subprogram	Categorii de beneficiari
Modernizarea satului românesc	unitățile administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale ale comunelor, precum și unitățile administrativ-teritoriale membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, constituite în condițiile legii, pentru investițiile realizate prin asociațiile de dezvoltare intercomunitară, reprezentate de autoritățile administrației publice locale ale comunelor.
Regenerarea urbană a municipiilor și orașelor	unitățile administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale ale municipiilor, inclusiv ale subdiviziunilor administrativ-teritoriale ale acestora, ale orașelor, inclusiv pentru satele componente ale acestora, precum și unitățile administrativ-teritoriale membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, constituite în condițiile legii, pentru investițiile realizate prin asociațiile de dezvoltare intercomunitară, reprezentate de autoritățile administrației publice locale ale municipiilor, inclusiv ale subdiviziunilor administrativ-teritoriale ale acestora, ale orașelor, inclusiv pentru satele componente ale acestora.
Infrastructură la nivel județean	unitățile administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale județene, precum și unitățile administrativ-teritoriale membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, constituite în condițiile legii, pentru investițiile realizate prin asociațiile de dezvoltare intercomunitară, reprezentate de autoritățile administrației publice locale județene.

1.5 Care sunt condițiile minime obligatorii pentru acordarea finanțării?

Proiectele pentru care se solicită finanțare prin PNDL sunt supuse unui sistem de selecție, în baza căruia fiecare proiect este punctat conform principiilor privind stabilirea criteriilor de selecție:

- încadrarea în standardele de cost având în vedere prevederile H.G. nr. 363/2010;
- asigurarea cerințelor esențiale de funcționare, tehnice, și de calitate în execuție, în conformitate cu legislația în vigoare.

Introducerea la finanțare a unor obiective noi sau în continuare se face de către autoritățile publice locale în conformitate cu strategia proprie de dezvoltare locală, cu fundamentarea nevoii de investiții pentru asigurarea unui cadru armonios de dezvoltare a comunității, precum și cu respectarea tuturor obligațiilor contractuale față de MDRAP.

Procesul de analiză a cererilor de finanțare depuse de către solicitanți este compus din următoarele criterii:

CRITERII DE ELIGIBILITATE

- **eligibilitatea solicitantului**

Solicitantul eligibil în sensul O.U.G. nr. 28/2013, cu modificările și completările ulterioare, reprezintă entitatea care îndeplinește criteriile enumerate și prezentate la punctul 4 al acestui capitol.

- **eligibilitatea proiectelor**

Proiectul propus către finanțare poate fi considerat eligibil în cadrul PNDL, dacă vizează cel puțin unul dintre domeniile specifice menționate la punctul 2 al acestui capitol.

Durata de implementare a activităților proiectului (perioada cuprinsă între data semnării contractului de finanțare și data finalizării ultimei activități prevăzute în cadrul proiectului) nu depășește 4 ani. În funcție de prevederile bugetare aprobate anual cu această destinație, durata contractelor de finanțare poate fi prelungită până la maximum 2 ani.

- **eligibilitatea cheltuielilor**

Toate cheltuielile realizate trebuie să respecte simultan următoarele condiții generale de eligibilitate:

PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE LOCALĂ

■ Criterii de selecție

Pentru introducerea la finanțare a unor obiective de investiții noi se poate face doar în situația în care prin legile bugetare anuale se suplimentează creditele bugetare și de angajament alocate programului

- Pentru obiectivele de investiții în continuare, cheltuielile sunt realizate conform prevederilor din contractele de finanțare, contractelor de lucrări pentru investițiile aflate în derulare în cadrul programelor de investiții preluate în program sau în alte programe locale ori guvernamentale;
- Sunt menționate în lista cheltuielilor eligibile, prevăzută în Ordinul MDRAP nr. 1.851/2013, republicat, cu modificările și completările ulterioare;
- Cheltuielile de investiție sunt defalcate și fundamentate pe baza unui Deviz General întocmit și actualizat conform prevederilor H.G. nr. 28/2008;
- Cheltuielile de investiție prevăzute în Devizul General se vor încadra în prevederile standardelor de cost în vigoare - H.G. nr. 363/2010 privind aprobarea standardelor de cost pentru obiective de investiții finanțate din fonduri publice (cu modificările și completările ulterioare);
- Cheltuielile cu TVA aferent cheltuielilor eligibile sunt eligibile;
- Sunt conforme cu prevederile legislației naționale, în special în ceea ce privește:
  - regimul achizițiilor publice (O.U.G. nr. 34/2006, cu modificările și completările ulterioare);
  - legislația națională în domeniul construcțiilor (Legea nr. 50/1991 cu modificările și completările ulterioare, Ordinul MDRL nr. 839/2009, Legea nr. 10/1995 cu modificările și completările ulterioare, etc)
- Sunt în conformitate cu principiile unui management financiar riguros, având în vedere utilizarea eficientă a fondurilor publice și un raport optim cost-rezultate;
- Să nu facă obiectul altor finanțări publice, în condițiile legii;
- Să fie înregistrate în contabilitatea Beneficiarului/ partenerului având la baza documente justificative, să fie identificabile și verificabile, să fie dovedite prin documente originale;
- Cheltuielile să se încadreze în limitele bugetului aprobat.

A NOTA!

Categoriile de cheltuieli eligibile și neeligibile sunt descrise la punctele 6 și 7 al acestui capitol.

A NOTA!

Standardele de cost constituie documente de referință cu rol de ghidare în promovarea obiectivelor de investiții similare, din punct de vedere tehnic, cu obiectivele de referință prezentate în standardele respective de investiții finanțate din fonduri publice.

CRITERII DE SELECTARE A PROIECTELOR PENTRU INCLUDEREA LA FINANȚARE PRIN PROGRAM

În vederea selectării proiectelor care vor primi finanțare în anul în curs, în termen de 30 de zile de la aprobarea legii bugetului de stat, beneficiarii programului transmit Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice necesarul de sume pentru

finalizarea obiectivelor de investiții în continuare și pentru obiectivele incluse în program pentru anul în curs și estimările pentru următorii ani, în funcție de graficul de execuție, precum și propunerile de obiective noi de investiții propuse a fi incluse în program, după caz. Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice centralizează propunerile transmise și, în baza criteriilor aprobate prin hotărâre a Guvernului, și a analizei proprii de specialitate, și în limita creditelor de angajament și a creditelor bugetare aprobate anual cu această destinație și a estimărilor pentru următorii 3 ani, prevăzute în legea bugetară anuală, întocmește lista de obiective propuse spre finanțare, listă care se aprobă prin ordin al ministrului dezvoltării regionale și administrației publice.

1.6 Care sunt tipurile de cheltuieli eligibile?

În cadrul unui proiect cheltuielile pot fi eligibile și neeligibile. Finanțarea va fi acordată doar pentru cheltuielile eligibile, definite în conformitate cu regulile HG nr. 28/2008 și descrise la art. 8 din normele metodologice PNDL.

Cheltuielile neeligibile vor fi suportate integral de către beneficiarul finanțării.

Categoriile de cheltuieli eligibile sunt:

- pentru asigurarea utilităților necesare funcționării obiectivului care se execută pe amplasamentul delimitat din punct de vedere juridic ca aparținând obiectivului de investiții, conform prevederilor pct. B cap. 2 din anexa nr. 4 la H.G. nr. 28/2008;
- pentru elaborarea fazelor de proiectare documentație tehnică pentru obținerea autorizației de construire, proiect tehnic și detalii de execuție, verificarea tehnică a proiectării, conform prevederilor pct. B cap. 3 din anexa nr. 4 la H.G. nr. 28/2008;
- pentru realizarea investiției de bază, respectiv: construcții și instalații, montaj utilaje tehnologice, utilaje, echipamente tehnologice și funcționale cu/fără montaj și/sau dotare, conform prevederilor pct. B cap. 4 din anexa nr. 4 la H.G. nr. 28/2008;
- cheltuieli pentru lucrările de construcții și instalații aferente organizării de șantier, conform prevederilor pct. B cap. 5 subcap. 5.1.1 din anexa nr. 4 la H.G. nr. 28/2008;
- cheltuieli diverse și neprevăzute, conform prevederilor pct. B cap. 5 subcap. 5.3 din anexa nr. 4 la H.G. nr. 28/2008.

1.7 Care sunt tipurile de cheltuieli neeligibile?

Cheltuielile neeligibile generale sunt:

- cheltuieli pentru obținerea și amenajarea terenului;
- cheltuieli pentru studiile de fezabilitate/documentațiile de avizare a lucrărilor de intervenții, studiile de teren, studiile de specialitate;
- cheltuieli pentru expertizele tehnice și/sau audit energetic;

- cheltuieli pentru asistența tehnică sau consultanță;
- cheltuieli specifice taxelor pentru obținerea de avize/acorduri/autorizații;
- cheltuieli pentru organizarea procedurilor de achiziții, active necorporale;
- cheltuieli conexe organizării de șantier, comisioane, cote, taxe, costuri credite;
- cheltuieli pentru probe tehnologice, teste și predare la beneficiar.

1.8 Care sunt drepturile & obligațiile beneficiarului PNDL?

Precizări referitoare la drepturi și obligații:

- beneficiarii asigură evidența alocării și utilizării sumelor virate în conturile deschise la unitățile Trezoreriei Statului și răspund, în condițiile legii, de utilizarea sumelor permise pentru realizarea obiectivelor de investiții pe domeniile specifice aferente subprogramelor.
- beneficiarii răspund de organizarea și derularea procedurilor de atribuire a contractelor de bunuri/servicii/lucrări, a contractelor de achiziție publică încheiate în conformitate cu prevederile legale și cu obligațiile din contractele de finanțare încheiate, răspund de modalitatea de derulare a contractelor de achiziție publică încheiate, precum și de modul de utilizare a sumelor alocate de la bugetul de stat prin Program potrivit destinației pentru care au fost alocate;
- beneficiarii sunt responsabili pentru derularea eficientă a procesului de implementare a obiectivelor de investiții aprobate în cadrul Programului;
- beneficiarii au obligația să pună la dispoziția Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, la solicitarea acestuia, toate documentele justificative privind derularea investiției, răspunzând de realitatea, exactitatea și legalitatea acestora, precum și de sumele cheltuite în scopul pentru care au fost alocate;
- beneficiarii au obligația să transmită ministerului o notă justificativă cu privire la orice modificare ulterioară a datelor transmise din solicitarea de finanțare prin Programul național de dezvoltare locală a obiectivului de investiții (anexa nr.3 la normele metodologice), precum și orice modificare cu privire la datele transmise în baza cărora au fost încheiate contractele de finanțare;
- beneficiarii finanțării vor promova faptul că proiectele sunt finanțate de Guvernul României, prin Programul național de dezvoltare locală, coordonat de MDRAP. În acest sens, beneficiarul finanțării are obligația să informeze publicul cu privire la implementarea proiectului, prin amplasarea la locul investiției a unui panou de informare, modelul acestuia fiind anexat prezentului ghid anexa 6;
- prin semnarea contractului de finanțare, beneficiarul acceptă termenii și condițiile în care va primi finanțarea nerambursabilă și se angajează să implementeze pe propria răspundere proiectul pentru care primește finanțare cu respectarea legislației naționale;
- beneficiarul își asumă integral răspunderea pentru prejudiciile cauzate terților din culpa sa pe parcursul implementării proiectului, în conformitate cu prevederile legislației naționale relevante;

- beneficiarul trebuie să păstreze toată documentația legată de implementarea proiectului inclusiv inventarul asupra bunurilor dobândite prin finanțarea nerambursabilă, conform legii.

1.9 Sancțiuni în cazul în care beneficiarul PNDL nu respectă clauzele contractuale și legislația națională

În cazul în care beneficiarul contractului de finanțare nu respectă clauzele contractuale și legislația națională, MDRAP poate decide:

- Rezilierea contractului de finanțare cu recuperarea sumelor transferate/decontate;

ZOOM PNDL:

- este un program multianual coordonat de către MDRAP;
- alocă sume de la bugetul de stat care reprezintă surse de finanțare complementare pentru bugetele locale;
- vizează echiparea unităților administrativ-teritoriale cu toate dotările tehnico-edilitare, de infrastructură educațională, de sănătate și de mediu, sportivă, social-culturală și turistică, administrativă și de acces la căile de comunicație;
- funcționează pe bază de decontare a sumelor alocate în baza contractelor de finanțare multianuale;
- cofinanțează proiecte de infrastructură rutieră, tehnico-edilitară și socio-educativă;
- prevede criteriile de selectare a proiectelor.

- Recuperarea sumelor transferate/decontate.

II. ACCESAREA FINANȚĂRII PNDL

Programul se finanțează prin:

- sume din transferuri, alocate bugetelor locale, de la bugetul de stat, aprobate cu această destinație în bugetul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice;
- sume din bugetele locale alocate cu această destinație;
- alte surse legal constituite.

Sumele alocate de la bugetul de stat prin PNDL sunt surse de finanțare complementare pentru bugetele locale.

2.1 Care sunt etapele cheie în obținerea finanțării?

Obținerea finanțării de la bugetul de stat este un proces ce implică stabilirea unor etape cheie și respectarea termenilor limită conform legislației în vigoare. Principalele etape pentru a obține finanțarea PNDL sunt următoarele:

Etapa 1: Solicitanții transmit ministerului solicitarea de finanțare prin PNDL

Conform art. 9 alin. (1) din OUG nr. 28/2013 solicitanții programului transmit în termen de 30 de zile de la aprobarea legii bugetului de stat, necesarul de sume pentru finalizarea obiectivelor de investiții în continuare și pentru obiectivele incluse în program pentru anul în curs și estimările pentru următorii ani, în funcție de graficul de execuție, precum și propunerile de obiective noi de investiții propuse a fi incluse în program, după caz.

Etapa 2: MDRAP întocmește și publică lista de obiective de investiții pe site-ul instituției

Conform art. 9 alt. (2) din OUG nr. 28/2013, ministerul centralizează propunerile transmise conform etapei 1 și, în baza criteriilor aprobate prin hotărâre a Guvernului, și a analizei proprii de specialitate, și în limita creditelor de angajament și a creditelor bugetare aprobate anual cu această destinație și a estimărilor pentru următorii 3 ani, prevăzute în legea bugetară anuală, întocmește lista de obiective propuse spre finanțare, listă care se aprobă prin ordin al ministrului dezvoltării regionale și administrației publice.

PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Se alocă sume complementare la bugetul local.

PNDL prevede zece etape cheie pentru accesarea finanțării.

Solicitarea de finanțare se transmite în termen de 30 de zile de la aprobarea legii bugetului de stat.

Beneficiarii transmit ministerului documentațiile tehnico - economice.

Etapa 3: Solicitanții/beneficiarii transmit ministerului documentațiile tehnico-economice

Conform art. 10 alin. (5) din normele metodologice, pentru a încheia contractele de finanțare multianuale pentru obiectivele de investiții noi incluse în lista de obiective propuse spre finanțare, beneficiarii transmit ministerului:

- adresa de înaintare;
- documentațiile tehnico-economice ale obiectivelor de investiții, întocmite la faza de proiectare, studiu de fezabilitate/documentație de avizare a lucrărilor de intervenții, aprobate în condițiile legii prin hotărâri ale consiliului local/județean de aprobare a indicatorilor tehnico-economici;
- hotărâri ale consiliului local/județean de asigurare a finanțării pentru categoriile de cheltuieli care nu se finanțează de la bugetul de stat prin Program prevăzute la art. 8 alin. (3) din normele metodologice;
- devizul general actualizat, defalcat pe categorii de lucrări și categorii de cheltuieli;
- certificatul de urbanism însoțit de avizele și acordurile stabilite prin acesta, după caz.

PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Completarea solicitării de finanțare și transmiterea documentelor tehnico-economice specifice proiectului de investiții sunt obligatorii.

A NOTA!

Pentru obiectivele de investiții noi propuse la finanțare în anul curent, beneficiarii vor depune la MDRAP documentații tehnico-economice, în funcție de specificul obiectivului - pentru construcție existentă se depune documentația de avizare a lucrărilor de intervenții (DALI) însoțită de studii și expertize, iar pentru construcție nouă se depune studiu de fezabilitate însoțit de studii specifice.

Certificatul de urbanism va fi eliberat în vederea obținerii autorizației de construire și va menționa toate avizele/ acordurile necesare pentru realizarea investiției. Certificatele de urbanism emise fără specificarea avizelor/acordurilor nu vor fi luate în considerare.

Pentru obiectivele de investiții noi, documentele tehnico-economice obligatorii diferă în funcție de tipul lucrărilor (existente sau noi). Lista acestor documente este prezentată la capitolul « Informații utile » din prezentul ghid.

Pentru a încheia contractele de finanțare multianuale pentru obiectivele de investiții în continuare beneficiarii transmit ministerului:

- adresa de înaintare;
- autorizația de construire valabilă;
- documente care să prezinte stadiul fizic realizat;
- devizul general actualizat conform art. 12 alin. (5) din normele metodologice și/sau devizul general pentru lucrările rest de executat defalcat pe categorii de lucrări și categorii de cheltuieli;

- hotărârea consiliului local/județean de aprobare a indicatorilor tehnico-economici actualizați;
- hotărârea consiliului local/județean de asigurare a finanțării pentru categoriile de cheltuieli care nu se finanțează de la bugetul de stat prin Program prevăzute la art. 8 alin. (3) din normele metodologice, după caz;
- contractele de achiziții publice, inclusiv actele adiționale încheiate.

Pentru obiectivele de investiții incluse în Program, care nu au mai fost finanțate prin Programul Național de Dezvoltare Locală, cuprinse în lista de obiective propuse spre finanțare în vederea încheierii contractelor de finanțare multianuale, beneficiarii transmit ministerului:

- adresa de înaintare;
- autorizația de construire valabilă;
- documente care să prezinte stadiul fizic realizat;
- devizul general actualizat conform art. 12 alin.(5) din normele metodologice și/sau devizul general pentru lucrările rest de executat defalcat pe categorii de lucrări și categorii de cheltuieli;
- hotărârea consiliului local/județean de aprobare a indicatorilor tehnico-economici;
- hotărârea consiliului local/județean de asigurare a finanțării pentru categoriile de cheltuieli care nu se finanțează de la bugetul de stat prin Program, prevăzute la art. 8 alin.(3) din normele metodologice după caz;
- contractele de achiziții publice, inclusiv actele adiționale încheiate conform legislației în materie.

A NOTA!

Beneficiarii răspund pentru realitatea, exactitatea și legalitatea datelor prezentate.

Valoarea restului cheltuielilor necesare pentru finalizarea obiectivului de investiții se poate actualiza în condițiile legii, în funcție de evoluția indicilor de prețuri, la data încheierii contractului de finanțare multianual, cu respectarea prevederilor din contractele de achiziție publică încheiate.

Etapă 4: Ministerul analizează documentațiile tehnico-economice

Toate documentațiile tehnico-economice aferente obiectivelor de investiții sunt analizate de direcția de specialitate a ministerului în funcție de:

- gradul de pregătire a documentelor - documentațiile tehnico-economice sunt completate, întocmite și actualizate conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 28/2008;
- existența hotărârilor consiliului local/județean de aprobare a indicatorilor tehnico-economici;
- existența hotărârilor consiliului local/județean de asigurare a finanțării pentru categoriile de cheltuieli, după caz;
- cheltuielile cuprinse în devizele generale sunt defalcate și sunt calculate cu respectarea standardelor de cost în vigoare.

A NOTA!

Valoarea aprobată prin ordinul ministrului dezvoltării regionale și administrației publice se poate modifica în situația în care, după analiza de specialitate a documentelor prevăzute la etapa 3, se constată că aceasta cuprinde categorii de cheltuieli transmise inițial care nu se pot finanța prin Program de la bugetul de stat sau nu se încadrează în standardele de cost, conform prevederilor art. 8 din normele metodologice și/sau se constată că încalcă alte prevederi legale.

Etapa 5: Se încheie contracte multianuale între MDRAP și beneficiari

În urma unei analize tehnico-economice favorabilă, MDRAP încheie contracte de finanțare multianuale cu o durată de maximum 4 ani în limita creditelor de angajament aprobate și a creditelor bugetare aprobate și/sau estimate cu această destinație, fără eșalonarea anuală a creditelor bugetare, care se înscriu cumulativ pentru toată perioada de finanțare.

A NOTA

În funcție de prevederile bugetare aprobate anual cu această destinație, durata contractelor de finanțare prevăzută mai sus poate fi prelungită până la maximum 2 ani.

Etapa 6: Obligațiile beneficiarilor după încheierea contractelor de finanțare multianuale

Beneficiarii demarează procedurile de achiziție publică de bunuri/servicii/lucrări cu respectarea legislației în materie și încheie contractele de achiziție publică.

După încheierea contractelor de achiziție, beneficiarii actualizează corespunzător devizul general, rezultând valoarea de finanțare a obiectivului de investiție, și îl transmit ministerului, însoțit de contractele de achiziții publice, în termen de 30 de zile calendaristice.

A NOTA!

Valoarea de finanțare a obiectivului de investiție se aprobă prin hotărâre de consiliu local/județean și, după emiterea autorizației de construire, acestea se transmit la ministerului în termen de 30 de zile calendaristice, în vederea modificării în mod corespunzător a ordinului ministrului dezvoltării regionale și administrației publice și a contractului de finanțare.

Etapa 7: Beneficiarii solicită în scris transferul sumelor alocate

După încheierea contractelor de finanțare, beneficiarii pot solicita în scris transferul sumelor alocate, necesare pentru decontarea bunurilor achiziționate, serviciilor prestate, lucrărilor executate, corelat cu graficele de execuție ale livrării de bunuri, prestării serviciilor, execuției lucrărilor, în funcție de necesități, în limita contractelor de finanțare multianuale încheiate. Pentru a efectua această solicitare, aceștia vor folosi modelul prevăzut în anexa 4 a normelor metodologice.

Ministerul verifică conformitatea, exactitatea datelor și legalitatea solicitărilor. Se pot întâlni două situații:

1. Documentațiile transmise de beneficiari și înregistrate la minister în vederea decontării sunt complete, conforme cu prevederile legale și **nu necesită** clarificări și/sau completări, caz în care se iau în considerare în vederea decontării.

2. Documentațiile transmise de beneficiari și înregistrate la minister în vederea decontării **nu sunt** complete și conforme cu prevederile legale și/sau necesită clarificări, caz în care se comunică beneficiarului, în termen de 5 zile lucrătoare de la data înregistrării, observațiile și/sau propunerile necesare modificării/completării acestora.

PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE LOCALĂ

🚩 Pentru a solicita transferul unor obligații de plată neonorate de către MDRAP, se transmite pe lângă anexa nr. 4 și anexa nr. 5 din normele metodologice.

🚩 Sumele transferate de către minister vor fi virate în conturile create la unitățile Trezoreriei Statului.

A NOTA!

Solicitarea de transfer revizuită cu modificările/completările ulterioare aduse documentației inițiale va primi un nou număr de înregistrare fiind considerată solicitare nouă.

În situația în care solicitările de transfer depășesc 80% din creditele bugetare disponibile în anul în curs, prevăzute în buget, ministerul procedează astfel:

a) notifică beneficiarii contractelor de finanțare cu privire la data-limită până la care aceștia mai pot depune solicitări de transferuri, data-limită fiind considerată data la care solicitarea de transfer s-a înregistrat la minister;

b) efectuează transferurile către beneficiari în limita creditelor bugetare disponibile, în ordinea cronologică depunerii solicitărilor;

c) în situația în care, după solicitările depuse conform termenului prevăzut la lit. a), se constată că mai sunt sume disponibile pentru realizarea transferurilor, ministerul prelungeste termenul de depunere a solicitărilor până la utilizarea integrală a creditelor bugetare aprobate cu această destinație;

d) în cazul în care solicitările de transfer, depuse în termenele prevăzute la lit. a) și c), depășesc sumele aprobate în bugetul ministerului cu această destinație, acestea se restituie beneficiarilor.

În situația suplimentării creditelor bugetare, ministerul notifică beneficiarii cu privire la reluarea transferurilor de sume în condițiile menționate mai sus.

A NOTA!

După primirea notificării prevăzute la lit. a), beneficiarii dispun măsurile necesare evitării înregistrării de arierate, respectiv sistarea livrării de bunuri, prestarea de servicii, execuția de lucrări sau continuarea acestora din surse proprii sau alte surse legal constituite, respectiv sistarea livrării de bunuri, prestarea de servicii, execuția de lucrări sau continuarea acestora din surse proprii sau alte surse legal constituite sau continuarea acestora din surse proprii sau alte surse legal constituite.

Solicitările de transfer a sumelor alocate/necesare pot fi transmise de către beneficiari și în următoarele situații:

1. Conform art. 13 alin.(7) din Normele metodologice aprobate prin Ordinul nr. 1851/2013, în aplicarea prevederilor art. 10 alin. (6) din OUG nr. 28/2013, beneficiarii care au încheiat contracte de finanțare multianuale pot deconta din surse proprii sau alte surse legal constituite sumele aferente contribuției de la bugetul de stat și pot solicita în scris recuperarea acestora de la minister, în limita contractului de finanțare încheiat, numai pentru bunurile achiziționate, serviciile prestate, lucrările executate, după data intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 46/2015 pentru stabilirea unor măsuri financiare și pentru modificarea și completarea unor acte normative și după aprobarea listei cu obiectivele de investiții care se finanțează.

A NOTA!

Solicitarea de transfer pentru recuperarea sumelor decontate din surse proprii sau alte surse legal constituite, corespunzătoare bunurilor achiziționate, serviciilor prestate, lucrărilor executate, se întocmește conform modelului prevăzut în anexa nr. 4 la normele metodologice și va fi însoțită de documente justificative prin care se va face dovada efectuării plății de la bugetul local sau alte surse legal constituite.

1. Pentru a solicita transferul unor obligații de plată neonorate de către minister, din lipsa creditelor bugetare și prevăzute în contractele de finanțare multianuale, beneficiarii pot solicita în scris ministerului transferarea acestor sume. În acest caz, beneficiarii au obligația să transmită, pe lângă anexa nr. 4, și anexa nr. 5 din normele metodologice completate corespunzător. În acest caz, plata se va face pentru obiectivele de investiție

pentru care au fost încheiate contracte de finanțare multianuale, doar în limita acestora și în limita creditelor bugetare aprobate ulterior în buget cu această destinație.

2. Pentru obiectivele de investiții incluse în Program, dar nefinanțate sau finanțate parțial din sume de la bugetul de stat, prin bugetul ministerului, se pot solicita transferul sumelor și pentru lucrările efectuate anterior încheierii contractului de finanțare multianual și nedecontate de beneficiar, în limita creditelor bugetare aferente anului în curs în care se face solicitarea și decontarea, conform contractului de finanțare.

Etapa 8: Ministerul transferă sumele pentru obiectivele de investiții

Transferul sumelor de investiții se va efectua cu respectarea contractului de finanțare încheiat între MDRAP și beneficiarii, precum și a legislației naționale.

Suma care se acordă de la bugetul de stat pentru finanțarea obiectivelor de investiții prin Program se transferă beneficiarilor în limita creditului bugetar anual al ministerului aprobat cu această destinație, în ordinea cronologică de înregistrare a solicitării de transfer a sumelor necesare pentru decontarea bunurilor achiziționate/serviciilor prestate/lucrărilor executate.

În funcție de natura transferului, **sumele vor fi virate:**

- pentru anul curent, în conturile de venituri deschise la Trezoreria Statului, conform clasificății bugetare, cod 42.02.65 „Finanțarea Programului Național de Dezvoltare Locală”;
- pentru anii precedenți, sume pentru obligațiile de plată neonorate de către MDRAP, în conturile de cheltuieli bugetare corespunzătoare celor din care au fost efectuate plățile în anii precedenți, în contul IBAN RO33TREZ70020A363201XXXX „Sume provenite din finanțarea bugetară a anilor precedenți”.

A NOTA!

Pentru a accesa sumele aferente alocate de la bugetul de stat prin bugetul MDRAP, beneficiarii își vor deschide conturi la unități ale Trezoreriei Statului, conform clasificății bugetare.

Ministerul virează prin ordin de plată sumele alocate către beneficiari în conturile deschise la Trezoreria Statului.

Etapa 9: Beneficiarii justifică utilizarea sumelor alocate

Beneficiarii sunt obligați să justifice utilizarea sumelor alocate de la bugetul de stat. Pentru acesta, în termen de 30 de zile de la efectuarea transferului de către MDRAP,

aceștia vor transmite ministerului justificarea utilizării sumelor transferate, conform modelului prevăzut în anexa nr. 5 la normele metodologice completat corespunzător.

Printre atribuțiile beneficiarilor privind **supervizarea lucrărilor** se numără:

- asigurarea calității privind proiectarea și execuția proiectului realizat pe baza reglementărilor tehnice și a studiile de expertiză efectuate;
- obținerea acordurilor și a avizelor prevăzute de lege, precum și a autorizației de construire;
- verificarea proiectelor de către specialiști verficatori atestați;
- verificarea execuției corecte a lucrărilor pe tot parcursul acestora de către diriginți de specialitate sau alți operatori economici specializați;
- asigurarea unei poziții decizionale privind soluționarea neconformităților și a defectelor apărute pe parcursul execuției proiectelor și a execuției lucrărilor;
- asigurarea unei poziții decizionale privind soluționarea deficiențelor proiectelor;
- recepționarea lucrărilor de construcții la terminarea acestora dar și la expirarea perioadei de garanție;
- solicitarea experților tehnici atestați pentru verificarea construcțiilor, după caz;
- asigură materialele, personalul și fondurile necesare pentru buna utilizare a construcției recepționate;
- asigură conform contractului, decontarea contravalorii lucrărilor executate și vizate de dirigințele de șantier.

Conform formularului F3 din Ordinul nr. 863/2008, listele întocmite lunar de către constructor privind cantitățile de lucrări trebuie să respecte formatul prezentat în oferta anexă a contractului de execuție.

În situația în care ministerul constată că beneficiarii au utilizat sumele transferate cu nerespectarea prevederilor legale sau contractuale, acesta notifică beneficiarii cu privire la prevederile încălcate, și solicită restituirea în termen de 30 de zile calendaristice a sumelor decontate necuvenit.

În cazul în care beneficiarii nu restituie sumele decontate necuvenit în termenul stabilit, ministerul solicită în scris Ministerului Finanțelor Publice sistarea alimentării atât cu cote defalcate din impozitul pe venit, cât și cu sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat pentru echilibrare, cu excepția plăților pentru achitarea drepturilor salariale și a contribuțiilor aferente atunci când nu pot fi asigurate din venituri proprii.

A NOTA!

Alocarea și utilizarea cotelor defalcate din impozitul pe venit și a sumelor defalcate din unele venituri ale bugetului de stat pentru echilibrarea bugetelor locale care au fost sistate în condițiile altor acte normative se mențin.

Ministerul comunică în scris Ministerului Finanțelor Publice recuperarea sumelor de la beneficiari, acesta din urmă dispunând încetarea restricțiilor prevăzute mai sus.

Etapa 10: Beneficiarii justifică performanța și eficiența obiectivul de investiții

Beneficiarii au obligația de a transmite ministerului date și informații necesare stabilirii indicatorilor de performanță și eficiență ai Programului în vederea evaluării performanței acestuia, pentru obiectivul de investiții finanțat prin PNDL.

A NOTA!

Până la data de 30 ianuarie a fiecărui an, pentru anul anterior respectiv în termen de 30 de zile de la data recepției la terminarea lucrărilor, beneficiarii trebuie să transmită ministerului date și informații cu privire la obiectivul de investiții finanțat prin PNDL. Acestea vor fi conform modelului prevăzut în anexa nr. 7 din norme metodologice PNDL.

Beneficiarii au obligația de a transmite ministerului, în termen de 30 de zile de la terminarea lucrărilor, în copie conformă cu originalul, procesele-verbale de recepție la terminarea lucrărilor.

Tabel recapitulativ al principalelor etape PNDL

Etapa	Tip de obiective de investiții	Tip de contract	Documente necesare	Observații
0 <i>Prin legea bugetară anuală se aprobă bugetul PNDL</i>				
1	noi propuse/ incluse	multianual	anexa nr. 3 din norme metodologice	* Solicitarea cuprinde suma totală * Contractul de finanțare va fi multianual
1	incluse	multianual	anexa nr. 3 din norme metodologice	* Solicitarea cuprinde eventuale modificări ale sumelor reprezentând restul cheltuielilor necesare pentru finalizarea obiectivului de investiții, pentru anul în curs, precum și creditele bugetare estimate prin contractul de finanțare * Contractele de finanțare multianuale încheiate între Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și beneficiari au o durată de maximum 4 ani și se încheie în limita creditelor de angajament aprobate și a creditelor bugetare aprobate și/sau estimate cu această destinație, fără eșalonarea anuală a creditelor bugetare, care se înscriu cumulativ pentru toată perioada de finanțare
2 <i>Ministerul publică pe site-ul ministerului lista de obiective de investiții aprobată Beneficiarul consultă lista publicată.</i>				
3	noi propuse	multianual	*documentațiile tehnico-economice ale obiectivelor de investiții, întocmite la faza de proiectare, studiu de fezabilitate/documentație de avizare a lucrărilor de intervenții, aprobate în condițiile legii prin hotărâri ale consiliului local/județean de aprobare a indicatorilor tehnico-economici; *devizul general actualizat, defalcat pe categorii de lucrări și categorii de cheltuieli; *hotărâri ale consiliului local/județean de asigurare a finanțării pentru categoriile de cheltuieli care nu se finanțează de la bugetul de stat prin Program; *certificatul de urbanism însoțit de avizele și acordurile stabilite prin acesta.	
3	incluse	multianual	*autorizația de construire valabilă; *documente care să prezinte stadiul fizic realizat; *devizul general actualizat și/sau devizul general pentru lucrările rest de executat defalcat pe categorii de lucrări și categorii de cheltuieli; *hotărârea consiliului local/județean de aprobare a indicatorilor tehnico-economici actualizați; *hotărârea consiliului local/județean de asigurare a finanțării pentru categoriile de cheltuieli care nu se finanțează de la bugetul de stat prin Program, după caz; *contractele de achiziții publice, inclusiv actele adiționale încheiate.	Pentru a încheia contractele de finanțare multianuale pentru obiectivele de investiții care nu au mai fost finanțate PNDL, se transmite aceleași documente ca și pentru contractualizarea obiectivelor în continuare.
4 <i>Direcția de specialitate a ministerului analizează toate documentațiile tehnico-economice</i>				
5	noi propuse/ incluse	multianual	devizul general al obiectivelor de investiții	După încheierea contractelor de achiziție, beneficiarii actualizează corespunzător devizul general, rezultând valoarea de finanțare a obiectivului de investiție, și îl transmit Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, însoțit de contractele de achiziții publice, în termen de 30 de zile calendaristice.
6	incluse	multianual	anexa nr. 4 din norme metodologice	Se va solicita transferul sumei alocate prevăzută în contractul de finanțare multianuală.
6	incluse	multianual	anexa nr. 5 din norme metodologice	În cazul în care beneficiarii doresc să solicite transferul unor obligații de plată neonorate de către MDRAP, prevăzute în contractele de finanțare multianuale, aceștia au obligația să transmită pe lângă anexa nr. 4 și anexa nr. 5 completată corespunzător.
7 <i>MDRAP transferă sumele de investiții contractate beneficiarilor</i>				
8	incluse	multianual	anexa nr. 5 din norme metodologice	Pentru a justifica utilizarea sumelor alocate de la bugetul de stat, prin bugetul MDRAP, beneficiarii vor transmite ministerului, în termen de 30 de zile de la efectuarea transferurilor de sume, anexa nr. 5 completată corespunzător.
9	incluse	multianual	anexa nr. 6 din norme metodologice	Până la data de 30 ianuarie a fiecărui an, pentru anul anterior, respectiv în termen de 30 de zile de la data recepției la terminarea lucrărilor, date și informații cu privire la obiectivul de investiții, beneficiarii trebuie să transmită ministerului date și informații cu privire la obiectivul de investiții finanțat prin PNDL.
9	incluse	multianual	procese-verbale	La terminarea lucrărilor, beneficiarii au obligația de a transmite ministerului, în copie conformă cu originalul, procesele-verbale de recepție la terminarea lucrărilor.

2.2 Care sunt demersurile necesare pentru a solicita transferul sumelor alocate prevăzute în contractele de finanțare?

Solicitarea transferului de sume alocate prevăzute în contractele de finanțare se face în scris. Conform art. 13 alin (1) și/sau alin.(7) și/sau alin.(9) din Normele metodologice aprobate prin Ordinul nr. 1851/2013, beneficiarii trebuie să transmită MDRAP următoarele documente:

- adresa de înaintare;
- anexa 4 din normele metodologice.

Cum se completează anexa 4?

- Situația se completează cu denumirea obiectivului de investiții identică cu cea care a fost aprobată prin ordin și care este înscrisă în contractul de finanțare. La numărul contractului de finanțare se completează numărul MDRAP al contractului inițial de finanțare (nu al actelor adiționale);
- Coloana 1 - se completează valoarea totală a contractului de finanțare, (Punctul IV. Alin. (1) - *Obiectul contractului îl constituie alocarea unei finanțări din bugetul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice în sumă totală de .....*)

PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE LOCALĂ

⚠ Pentru a preveni respingerea solicitării de finanțare ca urmare a descoperirii unor erori de formă în completarea acesteia, beneficiarul are responsabilitatea transmiterii unei solicitări de finanțare în care informația să fie explicită, completă și conformă cu realitatea.

A NOTA!

Atenție, Contractul de finanțare a fost modificat prin acte adiționale. Se înscrie valoare din ultimul act adițional în vigoare;

- Coloana 2 = coloana 3 + coloana 4 - se completează cu valoarea totală decontată de la bugetul de stat, din valoarea contractului de finanțare (col. 3) și valoarea decontată de la bugetul local (col. 4);
- Coloana 3 - se completează cu valoarea totală decontată de la bugetul de stat din valoarea înscrisă în contractul de finanțare la pct. IV alin. (1);
- Coloana 4 - se completează cu valoarea totală decontată de la bugetul local în perioada 2015-2018 (perioada de valabilitate a contractului de finanțare);
- Coloana 5 = coloana 6 + coloana 7 - se completează cu valoarea totală nedecontată de la bugetul de stat (col. 6) și de la bugetul local (col. 7);
- Coloana 6 = col. 1 - col. 3 - se completează cu valoarea totală nedecontată de la bugetul de stat din valoarea înscrisă în contractul de finanțare la pct. IV alin. (1);
- Coloana 7 - se completează cu valoarea totală nedecontată de la bugetul local pentru perioada 2015-2018;

- În coloanele 8 și 9 se înscriu datele din situația de lucrări pe bază căreia a fost emisă factura care se solicită la plată.
- În coloanele 10, 11 și 12 se completează cu datele din factura care se solicită la plată. La coloana 12 se completează și rândul cu „Total”.
- Coloana 13 se completează cu suma solicitată la plată din factura înscrisă la coloana 12 și nu trebuie să depășească valoarea înscrisă la coloana 6 (respectiv suma rămasă nedecontată de la bugetul de stat, din contractul de finanțare).
- La coloana 13 suma solicitată la plată trebuie defalcată pe fiecare factură. Se completează obligatoriu și rândul cu „Total”.

A NOTA!

Atenție, valoarea solicitată la plată de la bugetul de stat, înscrisă la coloana 13, trebuie să se încadreze în categoriile de cheltuieli care se pot finanța prin Program de la bugetul de stat. Acestea se regăsesc la Art. 8 alin. (1) din Normele metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 28/2013 pentru aprobarea Programului național de dezvoltare locală, aprobate prin OMDRAP nr. 1851/2013, republicat, cu modificările și completările ulterioare. Aceste cheltuieli pot fi finanțate și de la bugetul local.

- Coloana 14 se completează cu stadiul fizic realizat al obiectivului de investiții la momentul solicitării sumelor.

Declarația pe proprie răspundere se completează și se semnează/ștampilează de beneficiar prin reprezentantul legal al U.A.T.-ului.

Suma solicitată în declarația pe propria răspundere trebuie să coincidă cu totalul sumei solicitate de la bugetul de stat înscrisă în coloana 13.

Tabelul cu situația privind necesarul de fonduri, declarația pe propria răspundere și semnătura/ stampila beneficiarului trebuie să fie toate pe aceeași pagină.

A NOTA!

La solicitarea unor obligații de sume alocate și prevăzute în contractele de finanțare, dar neonorate de către MDRAP, beneficiarii trebuie să completeze pe lângă anexa 4 și anexa 5 la normele metodologice.

2.3 Achiziții în cadrul proiectului

Beneficiarii se angajează a respecta legislația națională privind atribuirea contractelor de achiziții necesare implementării proiectului. Cel mai important act normativ privind procedurile de achiziție publică în România este Ordonanța de Urgență a Guvernului (OUG) nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii. De asemenea, beneficiarii pot consulta instrucțiunile prevăzute în manualul „Achiziții publice și contractare”.

Principalele instituții care asigură implementarea normelor în domeniul achizițiilor publice în România sunt:

- Agenția Națională pentru Achiziții Publice, având rolul unui organism de reglementare și rolul unui organism de control ex ante;
- Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor (CNSC) având rolul unui organism de recurs;
- Agenția pentru Agenda Digitală a României care este operatorul național al Sistemului Electronic de Achiziție Publică;
- SEAP este un sistem informațional de achiziție publică (ce poate fi accesat la adresa www.e-licitatie.ro) la care au acces operatorii economici și autoritățile contractante în cadrul procesului de achiziție publică.

Pe parcursul derulării procedurilor de achiziții, la adoptarea oricărei decizii, trebuie avute în vedere următoarele principii:

- nediscriminarea;
- tratamentul egal;
- recunoașterea reciprocă;
- transparența;
- proporționalitatea;
- eficiența utilizării fondurilor;
- asumarea răspunderii.

PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE LOCALĂ

🚧 Atribuirea contractelor de achiziții publice reprezintă o etapă extrem de importantă în cadrul proiectelor PNDL.

🚧 Beneficiarul are obligația să respecte principiile care stau la baza atribuirii contractului de achiziție publică, definite prin lege

🚧 Beneficiarul are obligația să respecte regulile de atribuire definite prin lege.

🚧 Vegheați a respecta legea privind conflictul de interese!!!

Legislația privind procedurile naționale de achiziție publică prevede trei tipuri principale de contracte⁶:

- contracte de furnizare - este acel contract de achiziție publică, altul decât contractul de lucrări, care are ca obiect furnizarea unuia sau mai multor produse, prin cumpărare, inclusiv în rate, închiriere sau leasing, cu sau fără opțiune de cumpărare.
- contracte de servicii - este acel contract de achiziție publică, altul decât contractul de lucrări sau de furnizare, care are ca obiect prestarea unuia sau mai multor servicii, astfel cum acestea sunt prevăzute în Anexele nr. 2A și 2B la OUG nr. 34/2006.
- contracte de lucrări - este acel contract de achiziție publică care are ca obiect: a) fie execuția de lucrări legate de una dintre activitățile cuprinse în Anexa nr. 1 la OUG nr. 34/2006 sau execuția unei construcții; b) fie atât proiectarea, cât și execuția de lucrări legate de una dintre activitățile cuprinse în Anexa nr. 1 la OUG nr. 34/2006 sau atât proiectarea, cât și execuția unei construcții; c) fie realizarea prin orice mijloace a unei construcții care corespunde necesității și obiectivelor autorității contractante, în măsura în care acestea nu corespund prevederilor lit. a) și b).

Procedurile de atribuire a contractului de achiziție publică sunt:

- licitația deschisă;
- licitația restrânsă (cu două etape: selectarea celor mai buni operatori economici pe baza criteriilor de calificare și selecție și evaluarea propunerilor tehnice și financiare pe baza criteriilor de atribuire);
- dialogul competitiv;
- negocierea, cu publicarea prealabilă a unui anunț de participare;
- negocierea, fără publicarea unui anunț de participare;
- cererea de ofertă;
- concursul de soluții.

PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Legislația prevede șapte tipuri principale de procedurile de atribuire a contractului de achiziție publică.

Anunțul de participare se publică în SEAP și, după caz, în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, precum și, opțional, în Monitorul Oficial al României, Partea a VI-a, Achiziții publice.

⁶ Secțiunea a 3a, art. 3 din OUG 34/2006 modificată în conformitate cu Legea 193/2013

Manualul „Achiziții publice și contractare” prezintă contextul detaliat privind achizițiile publice și modul de selectare a contractanților, cum ar fi selectarea constructorului și a dirigintelui de șantier.

A NOTA!

Procedura de atribuire a unui contract de lucrări se inițiază prin publicarea unui anunț de participare.

Cu titlu de exemplu, publicarea în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene este obligatorie pentru contractul de lucrări publice, în situațiile în care valoarea estimată a acestuia este egală sau mai mare decât echivalentul în lei al sumei de 5.000.000 euro⁷.

Beneficiarii trebuie să aibă în vedere faptul că nerespectarea prevederilor legale privind achizițiile publice de furnizare, servicii și lucrări de investiții atrag consecințe negative pe linia asigurării eficienței, economicității și eficacității achizițiilor efectuate, neasigurarea unor politici concurențiale de achiziție, care să permită obținerea unui preț la nivelul celui uzual practicat pe piață.

În vederea respectării prevederilor O.U.G. nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, beneficiarii trebuie să aibă în vedere evitarea, pe lângă alte abateri, a următoarelor:

- neîntocmirea programului anual al achizițiilor publice în structura reglementată;
- alegerea eronată a procedurii de atribuire a contractelor de achiziții publice de bunuri și lucrări;
- stabilirea incorectă a regulilor de estimare a contractelor de achiziție publică, în scopul divizării contractelor în două sau mai multe contracte de valoare mai mică pentru încadrarea în pragul valoric de 30.000/100.000 euro pentru achiziție directă;
- nerespectarea regulilor de estimare a valorii contractelor și de selectare a procedurii de atribuire a contractului de achiziție;
- subcontractarea în alte condiții decât cele prevăzute de legislația în domeniul achizițiilor publice, de exemplu: subcontractarea integrală a unor lucrări de investiții; oferta nu a fost însoțită de lista subcontractanților;
- modificarea prevederilor inițiale ale contractului de achiziție publică fără a respecta prevederile legale (extinderea termenului prevăzut în contract), modificarea specificațiilor tehnico-economice după atribuirea contractului, acceptarea creșterilor de preț nu în funcție de inflație, ci pe baza unei documentații depuse de constructor, majorarea nejustificată a valorii contractului de lucrări prin încheierea de acte adiționale pentru lucrări suplimentare apărute pe parcurs, stabilite peste cantitățile necesare executării obiectivului;

⁷ Art. 55 din OUG 34/2006, modificată în conformitate cu Legea 193/2013

- cesiunea contractului de lucrări, în condițiile în care este permisă numai cesiunea creanțelor născute din contractele de achiziție publică.

ZOOM

Accesarea finanțării PNDL:

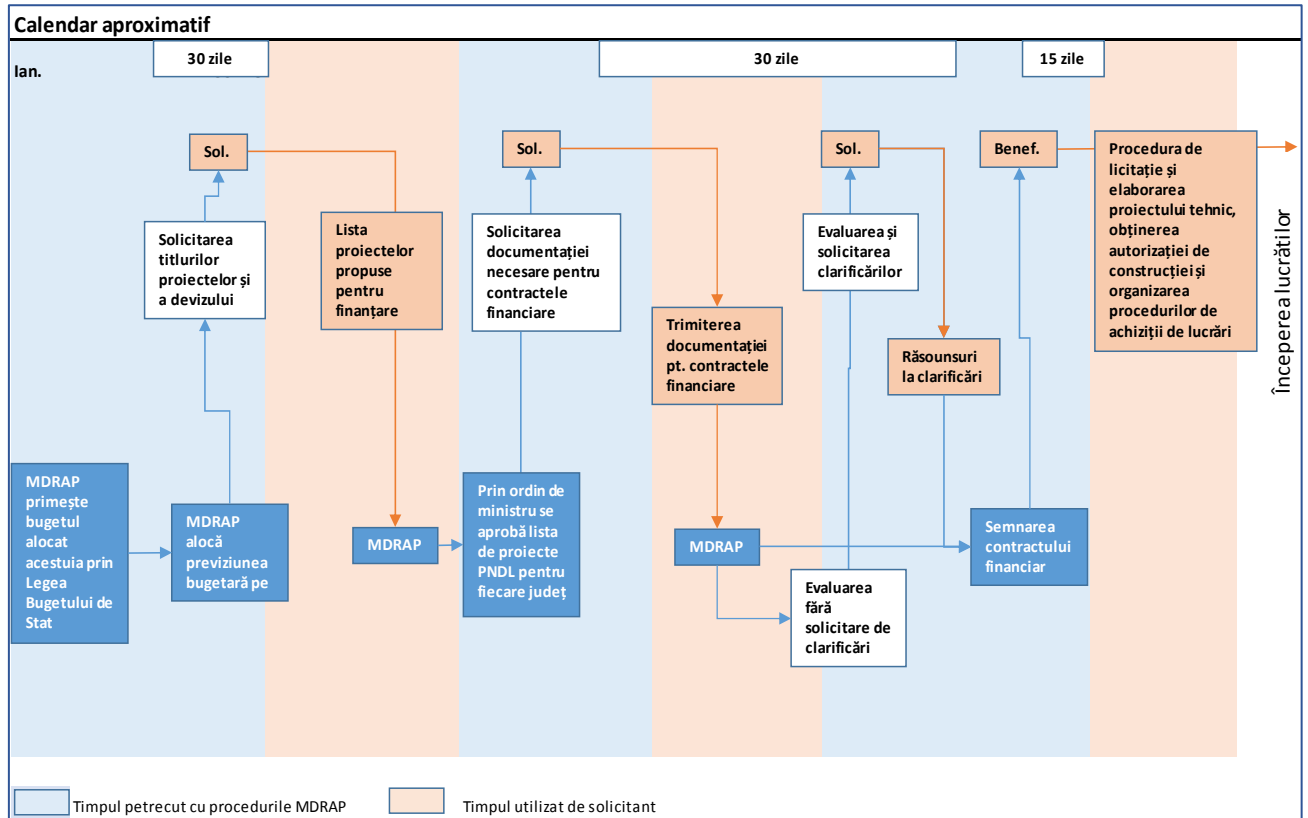
- se alocă sume de la bugetul de stat care reprezintă surse de finanțare complementare pentru bugetele locale;
- beneficiarii transmit MDRAP solicitarea de finanțare și documentațiile tehnico - economice pentru analiză;
- pentru a solicita transferul sumelor alocate prevăzute în contractele de finanțare, beneficiarii transmit MDRAP adresa de înaintare și anexa 5 din normele metodologice la OUG nr. 28/2013;

Achiziții publice:

- beneficiarii au obligația de a respecta legislația națională privind atribuirea contractelor de achiziții necesare implementării proiectului;
- cel mai important act normativ este OUG nr. 34/2006;
- legislația prevede 3 tipuri de contracte: de furnizare, de servicii și de lucrări;

2.4 Calendar orientativ

Exemplu de calendar pentru un obiectiv de investiții nou

III. INFORMAȚII UTILE

3.1 Principalii pași privind planificarea unui proiect

Orice proiect de investiții are un ciclu de viață compus din diferite etape, cum ar fi planificare, pregătire, contractare, supervizare/ implementare și post - implementare.

Acest ghid se rezumă în a prezenta sumarul etapei de *planificare* a unei investiții. Pentru a obține mai multe informații privind această fază sau celelalte faze specifice ciclului de viață a unui proiect, beneficiarii pot consulta manualul *Planificarea Proiectelor*.

În general, orice acțiune care vizează atingerea unui obiectiv trebuie planificată și cu cât ea este mai amplă și mai complicată cu atât este mai necesară elaborarea unui plan. Acest lucru este valabil și în cazul proiectelor, acestea fiind compuse în general dintr-un număr ridicat de activități care se intercondiționează. În acest sens, definirea unui plan reprezintă o etapă esențială în realizarea și reușita proiectului.

Scopul planificării: În principiu, această fază reflectă felul în care se preconizează realizarea efectivă a proiectului, de la faza de concepție și până la finalizare. Elementele definite în această fază ar trebui să faciliteze membrilor cheie (Consiliul Local, Consiliul Județean, finanțator) luarea unei decizii în cunoștință de cauză privind eventuala implicare a organizației în acest proiect.

Dacă decizia este pozitivă, se pot începe lucrările pentru o nouă fază a proiectului, *pregătirea*.

Dacă decizia este negativă, orice acțiune secundară este stopată, iar proiectul se termină înainte de a implica organizația în cheltuieli majore inutile.

Conceptele generale de planificare a unui proiect sunt:

A NOTA!
1. M

Problemele identificate trebuie să exprime nevoi a grupului țintă și nu lipsuri.

1. Master Plan

**PROGRAMUL
NAȚIONAL DE
DEZVOLTARE LOCALĂ**

Planificarea proiectului reprezintă primul pas pentru a defini elementele caracteristice proiectului.

- se identifică o serie de proiecte compuse din acțiuni care să fie implementate;
- se identifică condiționările acestora (timp, cost, resurse);
- se prioritizează proiectele de investiții;
- se identifică sursele de finanțare.

2. Strategia de dezvoltare este transpusă în practică.

Fiecare proiect de investiții trebuie să facă parte din strategia de dezvoltare sau master planul definite de către administrațiile locale/ regionale. În cazul în care administrația identifică un proiect care nu a fost inclus în strategia de dezvoltare, master planul sau în general, în documentele de planificare, atunci trebuie verificată compatibilitatea acestuia cu obiectivele/ strategia la nivel local, regional și național pentru a asigura coerența/ coordonarea cu celelalte directive sau proiecte de dezvoltare.

3.2 Documentația tehnico - economică obligatorie întocmirii solicitării de finanțare

HG nr. 28/2008 este textul de bază privind aprobarea conținutului - cadru al documentației tehnico-economice aferente investițiilor publice, precum și a structurii și metodologiei de elaborare a devizului general pentru obiective de investiții și lucrări de intervenții.

În acest sens, HG nr.28/2008 stabilește următoarele definiții:

- **analiză cost-beneficiu** reprezintă instrumentul de evaluare a avantajelor investițiilor din punctul de vedere al tuturor grupurilor de factori interesați, pe baza valorilor monetare atribuite tuturor consecințelor pozitive și negative ale investiției - este necesară doar în cazul proiectelor publice majore (vezi capitolul 4 al acestui ghid);
- **lucrări de intervenții** reprezintă lucrările la construcții;
- **existente**, inclusiv instalațiile aferente, asimilate obiectivelor de investiții, care constau în: reparații capitale, transformări, modificări, modernizări, consolidări, reabilitări termice, precum și lucrări de intervenții pentru prevenirea sau înlăturarea efectelor produse de acțiuni accidentale și calamități naturale, efectuate în scopul asigurării cerințelor esențiale de calitate și funcționale ale construcțiilor, potrivit destinației lor;
- **studiu de fezabilitate** reprezintă documentația tehnico-economică prin care se stabilesc principalii indicatori

PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Beneficiarii sunt obligați să transmită ministerului documentele tehnico - economice pentru a accesa finanțarea PNDL.

DALI pentru lucrări de construcții existente.

Studiu de fezabilitate pentru lucrările de construcții noi.

tehnico-economici aferenți obiectivului de investiții pe baza necesității și oportunității realizării acestuia și care cuprinde soluțiile funcționale, tehnologice, constructive și economice ce urmează a fi supuse aprobării;

- **studiu de fezabilitate** reprezintă documentația tehnico-economică prin care se fundamentează necesitatea și oportunitatea investiției pe bază de date tehnice și economice.

Documentele tehnico-economice obligatorii care trebuie atașate solicitării de finanțare pentru întocmirea proiectului **diferă în funcție de tipul lucrărilor de construcție și în mod special, de stadiul avansării lucrărilor: DALI pentru lucrările de construcții existente, studiu de fezabilitate pentru obiectivele de investiții noi.**

Tabelul de mai jos redă studiile de specialitate necesare pentru proiectarea lucrărilor de construcții pentru intervenții la construcții existente, inclusiv instalații aferente:

Tipuri de studii de specialitate	Lucrări de construcții existente					
	Drumuri	Civile (școli, grădinițe, spitale, etc)	Colectare și evacuare a apelor	Artă	Rețele de alimentare cu apă	Canalizare
Studiu de fezabilitate	Necesar pentru lucrările de construcții pentru obiectivele de investiții noi					
Certificat de urbanism	Necesar pentru lucrările de construcții pentru obiectivele de investiții noi					
Studiu de trafic	Necesar pentru lucrările de construcții pentru obiectivele de investiții noi					
DALI	x	x	x	x	x	x
Expertiză tehnică	x	x	x	x	x	x
Audit energetic		x				
Proiect tehnic (inclusiv părți desenate)	x	x	x	x	x	x
Detalii de execuție	x	x	x	x	x	x
Studiu geotehnic	x	x	x	x	x	x
Studiu topografic	x	x		x		
Studiu hidrologic			x	x		
Studii hidrogeologice și chimice privind sursa de apă			x		x	

Soluții tehnologice privind protecția mediului						x
--	--	--	--	--	--	---

Structura principalelor studii tehnice de specialitate sunt specificate în continuare la punctul 3 „Studii tehnice de specialitate”.

A NOTA!

În aplicarea prevederilor art. 2 din Ordinul MDLPL 863/2008, pentru lucrări de intervenții de complexitate redusă, care se execută la construcții existente, cu excepția intervențiilor la elemente structurale, raportul de expertiză tehnică poate fi elaborat prin metoda evaluării calitative, care constă, în principal, în examinarea construcției la fața locului, în ansamblu și în detaliu, precum și în analiza proiectului tehnic al construcției, după caz, a releveelor de degradări și avarii, precum și a datelor referitoare la condiții de execuție, exploatarea și comportarea în timp a construcției.

Lucrările de intervenții de complexitate redusă sunt acele lucrări de mică amploare și dificultate, cu durată scurtă de execuție, cum ar fi lucrările de reabilitare a drumurilor de interes local clasate.

Conform art. 5 alin. (1) din HG nr. 28/2008, proiectarea lucrărilor de construcții pentru obiective de investiții noi, inclusiv extinderi, se elaborează în următoarele faze:

- studiu de fezabilitate;
- proiect tehnic;
- detalii de execuție.

3.2.1 Studiu de fezabilitate

Structura studiului de fezabilitate este definită de HG nr. 28/2008. Acesta conține piese scrise și piese desenate.

Privind **piesele scrise**, studiul de fezabilitate trebuie să conțină:

1. date generale;
2. informații generale privind proiectul:
  - a. situația actuală și informații despre entitatea responsabilă cu implementarea proiectului;
  - b. descrierea investiției (concluziile studiului de prefezabilitate/ scenariile tehnico - economice/ descrierea constructivă, funcțională și tehnologică);
  - c. date tehnice ale investiției (zona și amplasamentul/statutul juridic al terenului care urmează să fie ocupat/situația ocupărilor definitive de teren/studii de teren/ caracteristicile principale ale construcțiilor din cadrul obiectivului de investiții/ situația existentă a utilităților și analiza de consum/concluziile evaluării impactului asupra mediului);
  - d. durata de realizare și etapele principale; graficul de realizare a investiției.
3. costurile estimative ale investiției;

- a. valoarea totală cu detalierea pe structura devizului general;
  - b. eșalonarea costurilor coroborate cu graficul de realizare a investiției.
4. analiza cost - beneficiu (vezi punctul 4 al acestui capitol);
  5. sursele de finanțare a investiției;
  6. estimări privind forța de muncă ocupată pentru realizarea investiției:
    - a. număr de locuri de muncă create în faza de execuție;
    - b. număr de locuri de muncă create în faza de operare.
  7. principalii indicatori tehnico - economici ai investiției (vezi punctul 2 al acestui capitol);
  8. avize și acorduri de principiu
    - a. avizul beneficiarului de investiție privind necesitatea și oportunitatea de investiție;
    - b. certificatul de urbanism;
    - c. avize de principiu privind asigurarea utilităților;
    - d. acordul de mediu;
    - e. alte avize și acorduri de principiu specifice.

Piesele desenate reprezintă documentele principale ale proiectului tehnic. Acestea cuprind toate informațiile necesare elaborării caietelor de sarcini și care, de regulă, se compun din:

- plan de amplasare în zonă (1:25000 - 1:5000);
- plan general (1:2000 - 1:500);
- planuri și secțiuni generale de arhitectură, rezistență, instalații, inclusiv planuri de coordonare a tuturor specialităților ce concură la realizarea proiectului;
- planuri speciale, profile longitudinale, profile transversale, după caz.

A NOTA!

Pentru a obține detalii legate de părțile desenate prezente în proiectul tehnic, puteți consulta art 1, pct. 5, lit. B din Ordinul 863/2008 (anexa 14 a acestui ghid).

La elaborarea proiectelor materialele, confecțiile, utilajele tehnologice și echipamentele vor fi definite prin parametri, performanțe și caracteristici.

Este interzis a se face referiri sau trimiteri la mărci de fabrică/ producători/ comercianți sau la alte asemenea recomandări ori precizări care să indice preferințe sau să restrângă concurența.

Caracteristicile tehnice și parametrii funcționali vor fi prezentați în cadrul unor limite (pe cât posibil) rezultate din breviarele de calcul și nu vor fi date în mod determinist, în scopul de a favoriza un anumit furnizor (producător sau comerciant).

3.2.2 Documentația de avizare a lucrărilor de intervenții

Structura DALI este definită de HG nr. 28/2008. Acest document conține piese scrise și piese desenate.

Privind **piesele scrise**, documentația de avizare a lucrărilor de intervenții trebuie să conțină:

1. date generale;
2. descrierea investiției
  - a. situația existentă a obiectivului de investiții (starea tehnică/ valoarea de inventar a construcției/ actul doveditor al forței majore, după caz);
  - b. concluziile raportului de expertiză tehnică/ audit energetic (prezentarea a cel puțin 2 opțiuni/ recomandarea expertului energetic asupra soluției optime din punct de vedere tehnic și economic);
  - c. date tehnice ale investiției (descrierea lucrărilor de bază și a celor rezultate ca necesare de efectuat/ descrierea, după caz, a lucrărilor de modernizare efectuate în spațiile consolidate, reabilitate/ consumuri de utilități necesare și estimate);
3. durata de realizare și etapele principale; graficul de realizare a investiției.
4. costurile estimative ale investiției;
  - a. valoarea totală cu detalierea pe structura devizului general;
  - b. eșalonarea costurilor coroborate cu graficul de realizare a investiției.
5. indicatori de apreciere a eficienței economice (analiză comparativă a costului realizării lucrărilor de intervenție față de valoarea de inventar a construcției);
6. sursele de finanțare a investiției;
7. estimări privind forța de muncă ocupată pentru realizarea investiției
  - a. număr de locuri de muncă create în faza de execuție;
  - b. număr de locuri de muncă create în faza de operare.
8. principalii indicatori tehnico - economici ai investiției (vezi punctul 2 al acestui capitol)
9. avize și acorduri de principiu
  - a. certificatul de urbanism;
  - b. avize de principiu privind asigurarea utilităților;
  - c. acordul de mediu;
  - d. alte avize și acorduri de principiu specifice.

PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Beneficiarii pot consulta manualul Relians pentru a obține grilele de verificare specifice fiecărui document tehnico - economice (SF, DALI, deviz general).

HG nr. 28/2008 reprezintă textul de bază privind conținutul documentației tehnico - economice și structura acesteia.

Piesele desenate reprezintă documentele principale ale proiectului tehnic. Acestea cuprind toate informațiile necesare elaborării caietelor de sarcini și care, de regulă, se compun din:

- plan de amplasare în zonă (1:25000 - 1:5000);
- plan general (1:2000 - 1:500);
- planuri și secțiuni generale de arhitectură, rezistență, instalații, inclusiv planuri de coordonare a tuturor specialităților ce concură la realizarea proiectului;
- planuri speciale, profile longitudinale, profile transversale, după caz.

3.2.3 Devizul general pentru obiecte de investiții și lucrări de intervenții

Anexa 4 din HG nr. 28/2008 prevede metodologia privind elaborarea devizului general pentru obiectivele de investiții și lucrări de intervenții și definește următoarele aspecte.

- devizul general este documentația economică care reflectă valoarea totală estimativă a cheltuielilor necesare realizării obiectivelor de investiții sau a cheltuielilor asimilate investițiilor, necesare realizării lucrărilor de intervenții la construcții și instalații, în faza de proiectare studiu de fezabilitate/ documentația de avizare a lucrărilor de intervenții;
- structurarea devizului general se face pe capitole și subcapitole de cheltuieli;
- în cadrul fiecărui capitol/ subcapitol de cheltuieli se înscriu obiective de investiție sau natura cheltuielilor;
- devizul general se actualizează de către beneficiar ori de câte ori este necesar;
- valoarea actualizată a obiectivelor de investiții se aprobă de ordonatori principali de credite.

A NOTA!

În cazul lucrărilor de intervenții de natura consolidărilor la construcții existente și instalațiile aferente, precum și în cazul lucrărilor pentru prevenirea sau înlăturarea efectelor produse de acțiuni accidentale și/sau calamități naturale valoarea cheltuielilor aferente se va evidenția distinct în devizul general pe fiecare capitol/subcapitol de cheltuieli, atât în lei, cât și în euro.

La TOTAL și TOTAL GENERAL din devizul general se precizează partea de cheltuieli care reprezintă construcții-montaj (C+M). Lucrările de construcții-montaj sunt cele prevăzute la capitolele/subcapitolele 1.2, 1.3, 2, 4.1, 4.2 și 5.1.1 din devizul general.

Pentru a cunoaște structura detaliată a unui deviz general, beneficiarii pot consulta anexele 4, 5 și 6 din HG nr. 28/2008.

3.3 Principali indicatori tehnico - economici în funcție de proiect

Conf
orm
ane
xa 2
din
HG
nr.
28/2
008,
prin
cipa
lii
indi
cato
ri
tehn
ico-
eco
nom

ZOOM

Conceptele generale de planificarea unui proiect:

- Plan strategic;
- Master Plan;
- Punerea în practică a strategiei de dezvoltare.

Documentațiile tehnico - economice:

- cel mai important act normativ este HG nr. 28/2008 care definește structura pentru DALI, SF și deviz general;
- se depune DALI pentru lucrări de construcții existente;
- se depune studiu de fezabilitate pentru lucrările de construcții noi;
- studiu de trafic și certificatul de urbanism fundamentează realizarea studiului de fezabilitate.

icivor cuprinde:

- valoarea totală a devizului (incl TVA), (în prețuri - luna, anul, 1 euro =...lei), din care construcții - montaj C+M;
- eșalonarea investiției (INV/C + M) în anul I, II etc.;
- durata de realizare a investiției (luni);
- capacități (în unități fizice și valorice);
- alți indicatori specifici domeniului de activitate în care este realizată investiția.

Pe lângă indicatorii menționați mai sus, în funcție de tipul investiției se vor adăuga⁸:

Tip de proiect

Indicatori specifici

⁸ Manualul Relians, cap.5 Supervizarea și recepția lucrărilor de construcți, pag. 20

LUCRĂRI DE DRUMURI	<ul style="list-style-type: none"> • lungimea drumului; • lățimea părții carosabile; • lățimea acostamentului; • lungimea rigolelor, șanturilor betonate/pereate; • numărul podețelor (transversale, laterale, tubulare, dalate); • zidurile de sprijin.
LUCRĂRI DE ALIMENTARE CU APĂ	<ul style="list-style-type: none"> • puțuri forate în funcție de adâncime (<20m, 20-50 m, >50 m); • lungimea rețelei de aducțiune; • stație clorinare; • stație de tratare; • număr rezervoare de înmagazinare; • stație de pompare și repompare; • lungime rețea distribuție; • lucrări de canalizare; • lungime rețea;
LUCRĂRI DE INFRASTRUCTURĂ SOCIALĂ	<ul style="list-style-type: none"> • regim de înălțime; • suprafața construită (mp); • suprafața desfășurată (mp); • suprafața utilă (mp);

În vederea evaluării performanței Programului sunt avuți în vedere următorii indicatori specifici:

Domeniu specific din Program prin care se finanțează obiectivul de investiții	Indicatori
- realizare/extindere/reabilitare/modernizare a sistemelor de alimentare cu apă și stații de tratare a apei - realizare/extindere/reabilitare/modernizare a sistemelor de canalizare și stații de epurare a apelor uzate	1. stații de tratare a apei / stații de epurare a apelor uzate realizată (număr) 2. lungime de rețea realizată (km) 3. număr de beneficiari direcți 4. cost/km
- construirea/modernizarea/reabilitarea drumurilor publice clasificate și încadrate în conformitate cu prevederile legale în vigoare ca drumuri județene, drumuri de interes local, respectiv drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților	1. categoria drumului (drum comunal/drum județean/străzi/etc.) 2. lungime de drum realizat (km) 3. număr de beneficiari direcți 4. cost/km
- realizarea/reabilitarea/modernizarea de poduri, podețe sau punți pietonale	1. număr de beneficiari direcți 2. instituții publice/ școli/ instituții de interes local/număr de locuitori pentru care se asigură accesul
- realizare/extindere/reabilitare/modernizare/dotare a unităților de învățământ preuniversitar - realizare/extindere/reabilitare/modernizare/dotare a unităților sanitare din mediul rural	1. suprafață desfășurată realizată (mp)

<p>- realizare/extindere/reabilitare/modernizare a unor obiective culturale de interes local, respectiv biblioteci, muzee, centre culturale multifuncționale, teatre</p> <p>- realizare/extindere/reabilitare/modernizare a piețelor publice, comerciale, târguri, oboare</p> <p>- realizare/extindere/reabilitare/modernizare a bazelor sportive</p> <p>- realizare/extindere/reabilitare/modernizare a sediilor instituțiilor publice ale autorităților administrației publice locale, precum și a instituțiilor publice din subordinea acestora</p>	2. număr de beneficiari direcți
- construcția/extinderea/reabilitarea infrastructurii turistice dezvoltată de autoritățile publice locale ca instrument de punere în valoare a potențialului turistic local	3. cost/mp
	1. număr de obiective turistice care sunt puse în valoare prin dezvoltarea infrastructurii turistice
	2. număr de turiști beneficiari

3.4 Studii tehnice de specialitate

În funcție de tipul lucrărilor de construcție propuse la finanțare, beneficiarii trebuie să prezinte diferite studii tehnice de specialitate. Printre aceste studii se numără:

1. Expertiza tehnică

Este documentația tehnică care evaluează gradul de siguranță al unei clădiri existente. Concluziile expertizei tehnice, în funcție de ansamblul aspectelor ce caracterizează construcția în prezent, cât și de natura intervenției avute în vedere pentru viitor, pot fi:

- Intervenție asupra clădirii existente fără necesitatea consolidării structurii de rezistentă;
- Intervenție asupra clădirii existente doar în condițiile în care se realizează consolidarea structurii de rezistentă. În acest caz, concluziile expertizei trebuie să recomande soluția de consolidare considerată optimă, astfel încât aceasta să fie preluată în DALI.
- Dacă în concluziile Expertizei nu se menționează soluția de consolidare sau aceasta este lăsată la latitudinea proiectantului, respectiva documentație nu poate fi considerată completă și nu va fi luată în considerație.
- Demolarea construcției existente și construirea unei noi clădiri care să satisfacă atât tema proiectului, cât și exigențele de performanță actuale în domeniul construcțiilor.
- Expertiza tehnică este realizată de către un inginer constructor care a fost evaluat de o comisie tehnică din cadrul Direcției tehnice a MDRAP și care a obținut titlul de Expert atestat.

2. Studiul geotehnic

Este documentația tehnică care furnizează informații privind caracteristicile mecanice ale terenului de fundare în raport cu construcțiile existente sau viitoare ce vor fi realizate în amplasamentul respectiv. Studiul geotehnic se realizează în baza caracteristicilor mecanice ale solului determinate în baza a cel puțin un foraj geotehnic realizat în amplasamentul respectiv.

Studiul geotehnic este realizat de către un inginer constructor care a fost evaluat de o comisie tehnică din cadrul Direcției tehnice a MDRAP și care a obținut titlul de Verificator atestat la cerința Af.

3. Studiu hidrogeologic

Este documentația tehnică care analizează și caracterizează sursele de apă subterană într-un amplasament. Studiul hidrogeologic se realizează în baza informațiilor furnizate de cel puțin un foraj realizat în amplasamentul respectiv.

4. Studiu hidrologic

Este documentația tehnică care analizează și caracterizează sursele de apă supraterană într-un amplasament. Studiul hidrologic este realizat de un inginer hidrotehnician sau de specialiști având pregătire profesională asimilabilă, conform legii, angajați al unei instituții atestate de Ministerul Mediului și Pădurilor - Administrația Națională Apele Române

5. Studiu topografic

Este documentația tehnică care stabilește caracteristicile geometrice ale terenului și a amenajărilor făcute de om în amplasamentul cercetat raportate la un sistem național de cote și cote de nivel. Studiul topografic este realizat de un inginer în domeniul cadastru, topografie și geodezie sau de specialiști având pregătire profesională asimilabilă, conform legii, autorizat de către OCPI/ANCPI.

A NOTA!

Se acceptă ridicările topografice, șampilate de un inginer în domeniul cadastru, topografie și geodezie sau de specialiști având pregătire profesională asimilată, conform legii, autorizat de către OCPI / ANCPI.

6. Studiu de trafic

Studiul de Trafic fundamentează realizarea Studiului de Fezabilitate și poate fi anexat la solicitarea de finanțare.

Studiul de trafic va analiza, după caz, următoarele aspecte: caracterul fluxului de trafic; intensitatea și compoziția traficului; elemente geometrice și nr. de benzi pe sens; distanța între intersecții; amplasarea trecerilor pentru pietoni, amenajarea și echiparea acestora; planeitatea și rugozitatea părții carosabile; reglementarea staționărilor/parcărilor pe partea carosabilă; prezența traseelor de transport public de persoane/mărfuri; viteza de

PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Raport de audit energetic, realizat de un inginer constructor.

Expertiză tehnică.

Documentația tehnică trebuie șampilată și semnată de specialiști atestați conform legislației.

circulație; procentul de vehicule grele, etc., pentru a determina capacitatea de circulație a infrastructurii respective.

Conform Normativului pentru determinarea traficului de calcul AND 584-2002, anexă la ordinul MTCTN nr.617/2003, pentru reglementarea metodologiei și parametrilor utilizați pentru determinarea traficului rutier trebuie furnizate următoarele informații:

- intensitatea traficului mediu zilnic anual pe grupe de vehicule pentru anul de bază;
- stabilirea coeficienților de evoluție a traficului în perspectivă pe grupe de vehicule pentru anul de prognoză;
- volumul total de trafic;
- repartiție transversală pe banda de circulație cea mai solicitată;
- debitul orar în ambele sensuri de circulație.

7. Raport de Audit Energetic

Auditul energetic al unei clădiri urmărește identificarea principalelor caracteristici termice și energetice ale construcției și ale instalațiilor aferente acesteia și stabilirea, din punct de vedere tehnic și economic a soluțiilor de reabilitare sau modernizare termică și energetică a construcției și a instalațiilor aferente acesteia, pe baza rezultatelor obținute din activitatea de analiză termică și energetică a clădirii. Certificatul de performanță energetică al unei clădiri urmărește declararea și afișarea performanței energetice a clădirii, prezentată într-o formă sintetică unitară, cu detalierea principalelor caracteristici ale construcției și instalațiilor aferente acesteia, rezultate din analiza termică și energetică.

Auditul Energetic respectiv Certificatul de performanță este realizat de către un inginer constructor, inginer de instalații, inginer mecanic sau arhitect care au fost atestați de o comisie tehnică din cadrul Direcției tehnice a MDRAP și care a obținut titlul de: Auditor energetic pentru clădiri gradul I - AE Ici sau Auditor energetic pentru clădiri gradul II - AE lici.

Dovada realizării studiilor tehnice menționate mai sus, în conformitate cu legislația în vigoare se face prin ștampilarea și semnarea planurilor și a primei și ultimei pagini a pieselor scrise cu ștampila specialistului atestat.

PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Analiza cost-beneficiu este necesară în cazul investițiilor noi pentru care se elaborează studiul de fezabilitate.

Orice documentație tehnică care nu este stampilată și semnată de specialiștii atestați conform legislației, nu poate fi considerată completă și nu va fi luată în considerare.

3.5 Analiza cost-beneficiu ABC

Conform HG nr. 28/2008 analiza cost-beneficiu este instrumentul de evaluare a avantajelor investițiilor din punctul de vedere al tuturor grupurilor de factori interesați, pe baza valorilor monetare atribuite tuturor consecințelor pozitive și negative ale investiției.

Analiza cost-beneficiu este necesară în cazul investițiilor noi pentru care se elaborează studiul de fezabilitate, fiind inclusă în acesta. Analiza cost-beneficiu nu se constituie ca document suplimentar solicitat pentru promovarea proiectului prin Program, ci constituie obligația beneficiarului în vederea fundamentării investiției.

Conform HG nr. 28/2008, proiecte publice majore sunt considerate acele investiții publice al căror cost total depășesc echivalentul a 25 milioane euro, în cazul investițiilor promovate în domeniul protecției mediului, sau echivalentul a 50 milioane euro, în cazul investițiilor promovate în alte domenii.

A NOTA!

Principiile metodologice de elaborare a ABC se găsesc în anexa 2 la Ordinul MDLPL 863/2008.

Structura analizei financiare este compusă din următoarele etape:

1. Identificarea investiției și definirea obiectivelor, inclusiv specificarea perioadei de referință;
2. Analiza opțiunilor;
3. Analiza financiară;
4. Analiza economică (obligatorie doar în cazul investițiilor publice majore);
5. Analiza de sensibilitate;
6. Analiza de risc.

1. IDENTIFICAREA INVESTIȚIEI ȘI DEFINIREA OBIECTIVELOR, INCLUSIV SPECIFICAREA PERIOADEI DE REFERINȚĂ.

În cadrul acestui capitol este recomandat să se prezinte principalele ipoteze avute în vederea realizării analizei financiare, obiectivele generale și specifice ale acesteia definite astfel încât să existe coerență cu obiectivele politicilor de investiții naționale, sectoriale, regionale și / sau locale relevante.

Perioada de analiză de referință se referă la numărul maxim de ani pentru care se realizează previziuni în cadrul analizei cost-beneficiu. Perioada de referință diferă în funcție de sectorul de investiții astfel:

Sector	Perioada de referință pe sector
	Perioada de referință (ani)
Energie	15-25
Apa și mediu	30
Cai ferate	30
Porturi și aeroporturi	30
Drumuri	25-30
Industria	10
Alte servicii	15

Sursă Anexa 2 la Ordinul MDLPL anexa 2 la Ordinul MDLD 863/2008

2. ANALIZA OPȚIUNILOR

Conform Ordinului MDLPL 863/2008 pct. 2, analiza opțiunilor este compusă din următoarele etape:

- stabilirea unei liste lungi de alternative care fac posibilă atingerea obiectivelor specifice;
- analizarea listei lungi în funcție de o serie de criterii calitative (care vor fi stabilite pe baza orientărilor politicilor de investiții și/sau a considerațiilor tehnice) și stabilirea unei liste scurte de alternative potrivite și fezabile;
- ierarhizarea alternativelor din lista scurtă, utilizându-se analiza economică sau metodologia celui mai scăzut cost.

Dacă pentru analiza opțiunilor se folosește metodologia celui mai scăzut cost, trebuie luați în considerare următorii pași:

- analizarea faptului dacă alternativele diferă între ele în ceea ce privește impactul extern posibil asupra societății (de exemplu, perturbarea traficului la reabilitarea drumurilor);
- dacă sunt identificate diferențe ale impactului extern al alternativelor, se va ajusta metodologia celui mai scăzut cost pentru a încorpora externalitățile identificate. Pentru a stabili o ierarhie finală a alternativelor, impactul extern identificat va trebui monetizat.

Obiectivul acestei analize de opțiuni este să identifice alternativa care asigură atingerea obiectivelor stabilite la un cost total minim pentru societate.

A NOTA!

Având în vedere că toți solicitanții PNDL sunt UAT-uri, și nu au TVA recuperabil, fluxurile financiare vor include și suma aferentă TVA.

3. ANALIZA FINANCIARĂ

Analiza financiară vizează evaluarea performanței și a sustenabilității financiare pentru investiția propusă pe parcursul perioadei de referință, cu scopul de a stabili cea mai potrivită structură de finanțare a acesteia.

Conform Ordinului MDLPL 863/2008, se recomandă următoarele etape:

- estimarea veniturilor și costurilor investiției, precum și implicațiile acestora din punctul de vedere al fluxului de numerar;
- definirea structurii de finanțare a investiției și profitabilitatea sa financiară;
- verificarea capacității fluxului de numerar proiectat pentru a se asigura funcționarea adecvată a investiției și îndeplinirea obligațiilor.

Determinarea performanței și sustenabilității financiare se realizează prin calcularea indicatorilor de performanță financiară, după cum urmează:

- valoarea financiară actuală netă;
- rata internă de rentabilitate financiară;
- raportul cost-beneficiu;
- fluxul de numerar cumulat.

Se pot prezenta următoarele tabele:

- **Tabelul de calcul a sustenabilității financiare**

- Verificarea sustenabilității financiare a proiectului implică proiectarea unui flux de numerar cumulat pozitiv pe fiecare an al perioadei analizate demonstrând că proiectul nu întâmpină riscul unui deficit de numerar (lichidități) care să pună în pericol realizarea sau operarea investiției.
- Diferența între intrările și ieșirile de numerar reprezintă deficitul sau, după caz, surplusul perioadei respective și se cumulează la rezultatul anterior. Fluxul de numerar folosit în sustenabilitate nu se actualizează. Intrările includ toate veniturile din valorificarea produselor/serviciilor, precum și toate intrările de numerar datorate alocațiilor bugetare. Valoarea reziduală nu se ia în considerare. Ieșirile reprezintă costurile investiționale, costurile de operare, rambursările de credite, plăți dobânzi și alte cheltuieli ocazionate de obținerea creditării, taxele și impozitele, alte plăți generate de aranjamentele financiare încheiate pentru asigurarea surselor de finanțare a investiției.
- Fluxurile de numerar nete cumulate, generate de afacere în varianta implementării proiectului, trebuie să fie pozitive pe durata întregii perioade de referință luate în considerare.

- **Indicatorii proiectului**

- Evaluarea profitabilității financiare a investiției și a capitalului propriu;
În cazul proiectelor ce vor fi subvenționate, analiza profitabilității este realizată pentru se stabili dacă subvenția a fost determinată corespunzător și nu sunt transferate către beneficiarul proiectului fonduri nejustificate. Astfel, analiza va evalua prin calcularea următorilor indicatori financiari, dacă rata identificată a contribuției nerambursabile nu este prea generoasă;
- RRF/C și VFNA/C (profitabilitatea financiară a investiției)

Profitabilitatea financiară a investiției se poate evalua prin estimarea valorii financiare nete actuale și a ratei rentabilității financiare a investiției (VFNA/C și RRF/C). Acești indicatori arată capacitatea veniturilor nete de a acoperi costurile de investiții, indiferent de modalitatea în care acestea sunt finanțate.

4. ANALIZA ECONOMICĂ - ESTE NECESARĂ DOAR PENTRU PROIECTELE PUBLICE ȘI INVESTIȚIILE MAJORE

Prin această analiză se va demonstra ca investiția are o contribuție pozitivă netă pentru societate și, în consecință, aceasta merită să fie finanțată din fonduri publice. Pentru alternativa selectată, conform Ordinului MDLPL 863/2008, beneficiile investiției trebuie să depășească costurile acesteia și, mai specific, valoarea actualizată a beneficiilor sale economice trebuie să depășească valoarea actualizată a costurilor economice.

Punctul de start în analiza economică este fluxul de numerar calculat pentru analiza financiară la care sunt introduse două tipuri de corecții⁹:

- corecția fiscală și corecția economică a prețurilor;
- monetizarea externalităților.

Aceste corecții se reflectă în fluxurile economice de numerar. Fluxul costurilor și beneficiilor economice va fi actualizat și se vor determina indicatorii de performanță economică pentru investiție:

- valoarea economică actuală netă;
- rata internă de rentabilitate economică;
- raportul cost-beneficiu.

5. ANALIZA DE SENZITIVITATE

Se recomandă identificarea unor variabile critice (valoarea investiției, costuri de operare - întreținere) care pot influența rezultatele proiectului și testarea analizei financiare prin modificarea cu +/-20% a acestor variabile. Acest lucru se realizează prin¹⁰:

- modificarea procentuală a unui set de variabile ale investiției și apoi calcularea valorii indicatorilor de performanță financiară și economică;
- calculul "valorilor de comutare" pentru variabilele critice identificate¹¹.

⁹ Pct. 4 din anexa 2 la Ordinul MDLPL 863/2008

¹⁰ Pct. 6 din anexa 2 la Ordinul MDLPL 863/2008

¹¹ Modificarea procentuală a variabilei critice identificate care determină că valoarea indicatorului de performanță analizat (valoarea financiară actuală netă sau valoarea economică actuală netă) să fie egală cu zero.

6. ANALIZA DE RISC

Se recomandă prezentarea analizei de risc calitative, care presupune identificarea unor factori care pot influența atingerea obiectivelor asumate în proiect (ex: creșterea valorii investiției, prelungirea duratei de investiție, dificultăți în procesul de achiziție, nerespectarea condițiilor contractuale de către furnizorii din proiect), prezentarea riscului de apariție și prezentarea unor măsuri de control/răspuns pentru diminuarea și controlul riscului.

3.6 Specialiști implicați în procesul de construcție și responsabilitățile acestora

Legea 10/1995 prevede responsabilitățile fiecărui specialist implicat în construcția lucrărilor și asigurarea calității acestora, cum ar fi:

- proiectantul;
- specialistul verficator de proiecte atestat;
- executantul lucrării;
- responsabilul tehnic cu execuția atestat - RTE;
- dirigintele de specialitate, cum ar fi dirigintele de șantier;
- expertul tehnic atestat, după caz.

Execuția lucrărilor este un proces de lungă durată care implică atât beneficiarul, cât și echipa de proiectare și executantul. Intervențiile acestora comportă aspecte tehnice, financiare, dar și juridice și sunt menite a asigura respectarea normelor privind: (1) rezistență mecanică și stabilitate; (2) securitate la incendiu; (3) igienă, sănătate și mediu; (4) siguranță și accesibilitate în exploatare; (5) protecție împotriva zgomotului; (6) economie de energie și izolare termică; (7) utilizare sustenabilă a resurselor naturale, normă care va intra în vigoare la 1 septembrie 2016.

Pe lângă legea 10/1995, beneficiarii pot consulta manualul „Supervizarea și recepția lucrărilor de construcții” care redă detaliat obligațiile și responsabilitățile specialiștilor implicați în procesul de construcție.

PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Execuția lucrărilor de construcții reprezintă un efort cumulat al beneficiarului, al echipei de proiectare și al executantului.

Expertul tehnic atestat răspunde de asigurarea nivelurilor minime de calitate privind cerințele impuse conform legii, în funcție de categoria de importanță a construcției.

ZOOM

Indicatori tehnico - economici:

- definiți prin anexa 2 din HG nr. 28/ 2008;
- beneficiarii trebuie să ia în calcul și indicatorii specifici în funcție de tipul de proiect (lucrări de drumuri, lucrări de alimentare cu apă, lucrări de infrastructură socială).

Analiza cost-beneficiu:

- este necesară în cazul investițiilor noi pentru care se elaborează studiul de fezabilitate;
- în cazul investițiilor noi, în studiul de fezabilitate se va include doar componenta de analiză financiară, componenta de analiză economică se realizează doar pentru proiecte publice majore;
- principiile metodologice de elaborare a ABC se găsesc în anexa 2 la Ordinul MDLPL 863/2008.

Specialiști implicați:

- verificarea proiectului ar trebui să fie făcută de specialiști certificați ca verificatori tehnici, diferiți și independenți de specialiștii proiectanți care elaborează proiectele;
- verificatorii tehnici ar trebui să fie angajați de beneficiari, și nu contractați de către proiectanți, lucru care, în fapt, este nelegal. Altfel spus, practica trebuie să reflecte prevederile legii.

ANEXE

[Anexa 1](#) - Model Solicitare de finanțare

[Anexa 2](#) - Model Notă de fundamentare

[Anexa 3](#) - Model Situație privind necesarul de la bugetul de stat pentru decontarea lucrărilor / serviciilor și a altor cheltuieli

[Anexa 4](#) - Model Situație privind lucrările/serviciile/alte cheltuieli realizate și decontate pentru obiectivul de investiții

[Anexa 5](#) - Model Date și informații necesare stabilirii indicatorilor de performanță și eficiență ai obiectivului de investiții

[Anexa 6](#) - Model Panou de informare

[Anexa 7](#) - OUG nr. 28/2013 pentru aprobarea Programului național de dezvoltare locală

[Anexa 8](#) - Norme metodologice pentru punerea în aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 28/2013 pentru aprobarea Programului național de dezvoltare locală

[Anexa 9](#) - Instrucțiuni privind modalitatea de încheiere a contractelor de finanțare pentru obiectivele de investiții noi și în continuare finanțate prin PNDL

[Anexa 10](#) - Instrucțiuni privind modalitatea de realizare a transferurilor fondurilor alocate de la bugetul de stat